БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 93 (7093)
АПРЕЛИИН 20
СРЕДА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Хабарай полевой хүдэлмэринүүдые үдэр ерэхэ бүри үргэдхэхэ

Механизаторнуудай, колхозникуудай дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулая

...удөөгэй ажалшадай дунда ниитэ-...литическэ хүдэлмэрие бүхы хэм-...жээр һайжаруулха хэрэгтэ КПСС-... Центральна Комитедэй январска ...нум онсо анхарал хандуулһан ...на. Партийно-политическэ хүдэл-...н хадаа зорилго түгэлдэр байха ...этэй,—гэжэ партиин ЦК-гэй ян-...ска Пленумэй тогтоол соо хэлэг-...,—парти, правительствын даал-...ринуудые бэелүүлгэдэ зорюулаг-...н, бодото тодорхой, нүлөө ехэтэй ...а, колхозой, МТС-эй, совхозой, ...адын, мүн хүдөө ажахын хүдэл-...лэгшэ бүхэнэй урдахи зорилго-...тай нягта холбоотой байха зэр-...

...абарай полевой хүдэлмэриин ха-...н үдэрнүүд ерэбэ. Республикы-...й зарим колхозууд поли дээрэ ...т нойто бариха хүдэлмэри, эртын ...ойлго хэжэ дүүргээд, орооһото ...туранууд тарижа захалба. ...шээнь, Зэдын аймагай Молотовой ...мжэтэ хүдөө ажахын артелиин ...н дээрэ үнгэрэгшэ гурбан үдэрэй ...шада Үшөөтэйн МТС-эй механи-...рнууд эртын орооһото культура-...ые 200 гектарта тариһан байна. ...бэг баян ургасын түлөө тэмсэ-...эгээл харюусалгатай үе ерэбэ. ...ай колхозууд, машинно-трактор-...станцинууд хабарай тарилгые хэр ...ээр үнгэргэнэб, тэрээнһээ мүнөө ...й ургаса дулдыдаха байна. Ха-...й тарилгые агротехническэ бо-...хон болзорто, эрхим шанартай-...р үнгэргэжэ шадаал хадаа рес-...икымнай колхозууд, МТС-үүдэй ...г баян ургаса хуряажа абаха ...ниинь дамжаггүй.

...олхозуудта хабарай тарилгые ...болзор соонь амжалтатайгаар ...ргэхэ хэрэгтэ хабарай полевой ...лмэридэ хабаадалсажа ябаһан ...озникуудай, механизаторнуудай ...а бодомжотой һайнаар табигда-... ниитэ-политическэ хүдэлмэри ... ехэ удхашанартай. Колхозуу-..., МТС-үүдэй партийна организа-...уд ниитэ-политическэ хүдэлмэ-... бүхы формонуудые хэрэглэхэ, ...үдэй сэхэ ажаллажа ябаһан га-...а—тракторна ба таряанажалай ...гадануудта политическэ хүдэлмэ-...гөө ехэнхиень ябуулха уялгатай. ...шээнь, Сэлэнгын аймагай «Ком-...изм», Карл Марксын нэрэмжэтэ, ...н аймагай Молотовой нэрэмжэ-... бусад зарим колхозуудай пар-...а организацинууд хабарай та-...ын үедэ агитационно-ниитын ба ...турно-гэгээрэлэй ямар хүдэлмэ-...буулха байһанаа тодорхойгоор ...алаад, тэрэнээ мүнөө хэрэг дээ-... бэелүүлжэ эхилэнхэй. Полевой ...лмэридэ хабаадалсагшадай дун-...агитационно хүдэлмэри ябуулхын ... агитаторнууд томилогдоод, мү-... тэдэнэр хөөрэлдөө үнгэргэжэ, ...шалхы хуудаһануудые», «Мол-... гаргана.

...олхозуудай, МТС-үүдэй партий-...организацинууд ниитэ-политиче-...хүдэлмэриингөө идейно удхаша-...а онсо анхарал хандуулха уялгатай. Коммунистнуудай, комсомолецуудай ба партийнабэшэ агитаторнуудай ябуулдаг эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэринь колхозникуудай, механизаторнуудай эдэбхи хэшээлээ дээшэлүүлгэдэ, ажалай эмхидхэл болон журамые һайжаруулгада, социалистическэ мүрысөөнэй эршые шангадхалгада нүлөөлхэ ёһотой.

Зүгөөр, республикымнай олонхи колхозуудай ба машинно-тракторна станцинуудай партийна организацинууд хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха асуудалда зохихо анхарал үшөө хандуулаадүй байна. Зарим МТС-үүдэй, колхозуудай партийна организацинууд поли дээрэ хүдэлмэрилхэ агитаторнуудые томилоодүй, тракторна ба таряанажалай бригаданuудта харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхээдүй байһаар. Эндэ дутагдалнууд саг дарыдаа усадхагдаха зэргэтэй. Колхоз, МТС бүхэнэй партийна организаци болбол хабарай тарилгын үедэ агитационно-ниитын ба культурно-гэгээрэлэй ямар хүдэлмэри хэхэ байһанаа ойрын үедэ һайнаар бодомжолжо үзэхэ, хэрэгтэй байгаа һаань, агитколлективэйнгээ составые дахинаа хаража үзөөд, хүнүүдэй дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа шадаха, бэлэдхэлтэй ба даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха нүхэдые агитаторнууд болгон баталха уялгатай.

Полевой хүдэлмэриин үедэ колхозуудай болон машинно-тракторна станцинуудай партийна организацинууд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй дүнгүүдые колхозникуудай ба механизаторнуудай дунда зүбшэн хэлсүүлхэ, гэегдэжэ ябагшадые түрүүшүүлэй зэргэдэ оруулхын түлөө оролдохо, хабарай тарилгые түргэнөөр, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ ябадал хангаха зорилготой. Агитатор бүхэн социалистическэ мүрысөө эмхидхэжэ, үргэн ниитые толгойлогшо байха уялгатай.

Тракторна ба таряанажалай бригаданuудта харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар эмхидхэгдэхэ, лекци, элидхэлнүүд хододоо үнгэргэгдэжэ байха зэргэтэй.

Ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ хүдөөгэй интеллигенци—багшанар, врачууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд олоороо хабаадуулагдаха, колхозникуудай, механизаторнуудай дунда партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд политическэ элидхэлнүүдые хэжэ, һонирхолтой лекцинүүдые уншажа байха зэргэтэй.

Хүдөөдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хабарай полевой хүдэлмэридэ ябаһан колхозникууд, механизаторнуудта уранһайханай һонирхолтой концерт, зүжэг наада, кинокартинануудые харуулжа байха уялгатай.

Эртын борнойлго дүүргэбэ

ТОРИ. (Телефоноор абтаба). «Коммунизм» колхоздо хүдэлмэрилдэг Ториин МТС-эй нүхэр Дроздовой тракторна бригадынхид шииг нойто тогтоохын тулада бүхы полинууд дээрээ эртын борнойлго хэжэ дүүргээ. Мүнөө энэ бригадын механизаторнууд түүбэрилэн газар хахалжа эхилбэ. Түрүүшын 25—30 гектар газар хахалагдаа. Мүн тэрэшэлэн нүхэр Доржиевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид «Улаан Тори» колхозой полинууд дээрэ эртын борнойлго хэхэ түсэбөө дүүргэнхэй. Энэ бригадын механизаторнууд хабарай тарилгын шиидэжэ эхилтэр, газар элдүүрилгын хүдэлмэринүүдэй хажуугаар, һүүлэй жэлнүүдтэ бута болдогтой болошоһон 40 гектар сабшалангай газар тэгшэлхэ, сэбэрлэхэ уялга абаа. Тиигээд тэдэнэр энэ хүдэлмэреэ хэжэ захалба. Тэрэ тэгшэлэгдэһэн газарта олон жэлэй ногоонууд таригдаха юм. Иигэжэ бута болдогтой болоһон газарые жэгдэлэн тэгшэлхэ хүдэлмэри Ториин аймагта анха түрүүшынхеэ механизмын хүсөөр хэгдэжэ байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Молотовой, Калининай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд Боргойн талада шэнэ газар хахалһан байгаа. Эндэ мүнөө Андрей Ворониной хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид тарилгын урда тээхи хүдэлмэри хэжэ байнхай. Тэдэнэр гурбан колхозой шэнэ газар дээрэ энэ жэлдэ тарилга хэхэ юм. Мүнөө тэдэнэр мүн лэ тэрэшэлэн газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха эртын борнойлгые хэжэ дүүргэнхэй. Һаяын үдэрнүүдтэ шэнэ газар дээрэ хэгдэжэ байһан дисковани дүүргэгдэхэнь. Энэ бригадынхид мүнөө жэлдэ орооһото культурануудай эртын тарилгые нютагай зрхэ байдалда эгээл тааруу сагуудта, богони болзор соо хэжэ дүүргэхэ зорилготой. Тэдэнэр тарилгые майн 1-һээ майн 5 хүрэтэр саг соо хэжэ дүүргэхэ байна.

Аймагай колхозуудта тарилгын урда тээ газарай хүрьһэ элдүүрилхэ хүдэлмэри үдэр ерэхэ бүри үргэдэнэ. Иигээд колхозууд нэмэри, наруули дулаан газарнуудайнгаа полинууд дээрэ орооһото эртын культурануудые үглөө мүнөөгүй тарижа захалхань.

Ю. Сухарев.

Партиин ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхын түлөө

Манай аймагай байгаалиин эрхэ байдалда таряалангай болон сабшалангай газарые уһалха гээшэ ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай байдаг. Энээние «Большевик», Ворошиловай, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнүүдэй гэшүүд һайн мэдэжэ, һүүлэй үедэ уһалагдадаг газараа үргэдхэхын тула ехэ оролдолго гаргана.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска, февральско-мартовска Пленумүүдэй тогтоолнуудаар зоригжоһон колхозникууд таряанай болон ногооной ургасые дээшэлүүлхын тула үнгэрэгшэ жэлдэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Жэшээнь, ганса Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Зверьков) 10 шахуу мянган кубометр шорой малтажа, 100 километртэ уһалууриин шэнэ канава татаа, тэндээ 45 гидротехническэ барилгануудые бодхоогоо. Энээнэй ашаар тус колхоз уһалагдадаг газараа хэды зуугаад гектараар үргэдхөө, хэдэн арбаад гектар шэнэ ба боро газарые элдүүрилһэн байна. Тэрэшэлэн «Большевик», XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд уһалагдадаг газараа нилээд үргэдхөө. Таряалангай газарые шэнэ системээр уһалха ябадалда анхарал ехээр хандуулагдана. Эндэхи колхозууд уһалууриин системэнүүдые заһабарилжа, хамта дээрээ 650 гектар талмайе уһалжа шадаха болонхой. Мүнөө эндэ бүхы таряалангай газарай 75 процентнь уһалагдадаг болобо.

Уһалагдадаг газараа үргэдхэжэ, тэрэнээ һайнаар үтэгжүүлжэ ба элдүүрилжэ, колхозникуудай ехэ оролдолго гаргаһаниинь үрэжэл һайнтай газарынь баян ургаса үгэһэн байна. Үнгэрэгшэ 1954 ондо уһалагдадаг газарай гектар бүхэнһөө 18—20 центнер шэниисэ болон овёс хуряагдаһан байна. Тиихэдэ, Ворошиловай ба XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд шэнэ системээр уһалһан ба һайнаар үтэгжүүлһэн участогуудһаа гектар бүхэнһөө 25 — 28 центнер эрхим шанартай таряа хуряаһан байха юм. Баян ургаса хуряаһанайнгаа ашаар тус колхозууд ниитынгээ ажахые нилээд бэхижүүлээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ таряа тушааха ба худалдахаһаа гадна, мүнөө жэлэй тарилгын үрэһэ хүрэнгээ хүсэд дүүрэн хаажа, ниитынгээ малажалые орооһото тэжээлээр хангаа, колхозникуудайнгаа ажалта үдэртэнь 3—3,5 килограмм орооһо хубаагаа.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон колхозникууд урда туйлаһан амжалтануудаа бүри арьбадхахын тула оролдолго гаргажа, хабарай тарилгада эмхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Түрүү агротехникые үргэнөөр хэрэглэжэ, таряанай хуушан газарай ургасые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдана. 1955 оной январь һараһаа хойшо таряанай полинууд дээрэ 2660 тонно наг шэбхэ шэрэгдээ. Үрэһэ хүрэнгээ тарилгын кондицида хүргэхэ, машина зэмсэгүүдээ заһабарилха хүдэлмэринүүд дүүргэгдэжэ байна. Уһалууриин системэнүүдые заһабарилха 370 кубометр барилгын модон шэрэгдэнхэй. Полевой хүдэлмэринүүдэй эхилхэдэ уһалууриин системэнүүд булта заһабарилагдаһан байжа, газар уһалалга нэгэшье һаадгүйгөөр, 25—30 хоног соо дүүргэгдэхээр хараалагдана. Мүн үбэлдөө эндэхи колхозууд хадын горхоной уһа хүргэжэ, 300000 кубометр мүльһэ тогтооһон байна. Энээгээр 250 гектар тарилгын газар уһалагдахаар хараалагдана. Ойрын 4—5 жэл соо тус колхозууд уһалагдажа болохо 600 гектар газар модо, шулуунһаань сэбэрлэхэ байна. Мүнөө жэлдэ кукуруза ехээр таригдаха юм. Тиимэһээ тус колхозууд уһалагдадаг һайн үрэжэлтэй газарнуудаа энэ шэнэ культура тарихаяа бэлэдхэжэ, агротехническэ хэмжээ-ябуулга эрхилжэ байна.

Таряанай ургасые дээшэлүүлхын тулада ехэ оролдолго гаргажа байһан Уринска уһалууриин участогые даагша В. А. Лысцевэй, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой мелиоратор Г. Н. Фроловой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой мелиоратор С. С. Колмаковой, мүн таряанажалай бригаданuудай бригадирнууд И. С. Толстихинай ба И. П. Гаськовой һайн үүсхэлые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэр таряанай ургасые дээшэлүүлхэ бүхы хүдэлмэрие жэл соо таһалдуулангүйгөөр ябуулдаг, колхозникуудай дунда түрүү аргануудые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлдэг байна.

Гэхэтэй хамта, тус колхозуудай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ үшөө олон дутуунууд бии. Юуб гэхэдэ, газар уһалалгада хүдэлмэрилхэ звенонууд үшөө эмхидхэгдээгүй, уһалалгада хэрэглэхэ зэр зэмсэгүүд хүсэд бэлэдхэгдээгүй байһаар. Газар уһалалгын үедэ Куйтунска МТС харьяата колхозуудтаа ехэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой байгаа. Теэд, тус МТС энэ ехэ харюусалгатай хүдэлмэридэ бэлэн бэшэ: мүнөө канава малтаха, борозда татаха ба бусад машинанууд заһабарилагдаагүй, МТС-эй дэргэдэхи мелиоративна отряд муугаар хүдэлмэрилнэ.

Манай Уро-Читканска сельсоведэй колхозууд энэ жэлэй хабарай тарилгые эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ зорилго урдаа табинхай. Энээнээ бэелүүлхын тула мүнөө бэлэдхэлэй үедэ элирүүлэгдэһэн дутуунуудаа түргэн усадхажа, полевой хүдэлмэрие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха зэргэтэй.

А. Белокопытов, Баргажанай аймагай Уро-Читканска сельсоведэй түрүүлэгшэ.

Бэлэдхэл түгэсөөр угтаба

Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай нэгэдэхи бригадын гэшүүд хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэбэ. Үрэһэ хүрэнгээ хүсэд сэбэрлэжэ, тарилгын кондицида хүргөө. Поли дээрээ һайрамай уһа тогтоохо, наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ байна.

Тус бригадын бригадир нүхэр Перелыгин эдэ бүхы хүдэлмэрие саг соонь дүүргүүлхэһээ гадна, хүдөө ажахын зэмсэг хэрэгсэлнүүдээ сүм заһабарилуулаа.

Колхоздо кукуруза тариха комсомольско-залуушуулай бригада бии болгогдоо. Тэрэшэлэн овощь тариха тусхай огородно бригада эмхидхэгдээ. Эдэ бригаданууд хэдэн арбаад ашаа шэбхэ огородойнгоо газар дээрэ гаргажа, рассада ургуулха горшоогхонуудые бэлэдхэжэ байна.

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ түрүүшынхеэ кукуруза тарижа, тарилгынгаа талмайе нилээд үргэдхэбэ.

А. Жаркой.

Пионернүүдэй баярай сбор Кремльдэ болобо

...адимир Ильич Ленинэй түрэ-...85 жэлэй ойтой дашарамдуу-... Москвагай ба Московско об-...н пионернүүдэй баярай сбор ...лёвско Ехэ Ордон соо апрелиин ... болобо. Пионерскэ отрядууд ...ай энэ үглөөгүүр городой зүг ...һөө энээ руу ерээ. Тэдэнэр ко-...онууд болон жагсажа, оркест-...аялга доро Улаан талмай руу ...һэн байна. Ленин, Сталинай ...олейн хажуугаар гарахадаа туг ...шадынь пионерскэ улаан ту-... гунхуулан гараа.

...өөнэй 11 часта 2 мянга гаран ... ленинецүүд Кремлёвско Ехэ ...в соо сугларба. Московско һур-...нуудай эрхим һурагшад—пио-...д, айлшад президиумдэ һууба. ...КСМ-эй МГК-гэй секретарь ... Давыдов сборые нээбэ. Манай ... ажалшад, бүхы советскэ за-...ул, пионернүүд болон һураг-... В. И. Ленинэй түрэһөөр 85 жэ-...ые бүгэдэарадай һайндэр бол-...мдэглэжэ байна гэжэ тэрэ хэ-...

...ветскэ Союзай Гимн һүр жабха-...гаар соностоно. Пионернүүд ... үгэнэ. Московско городской ... районно пионерскэ организа-...ай тугууд залда оруулагдаад, ... Ленинэй ехэ скульптурын дэр-... президиумдэ табигдана.

...ые хүтэлэгшэ 327-дохи һур-... һурагша Виктор Городнов ... Маяковскиин «Ленин» гэ-...эмэһээ отрывок уншаба.

Ленин тухай дуунай аялга зал соо соностоно. Тэрэ дууе президиумдэ, балкон дээрэ, мүн ложонуудта һуугаашад бултаараа дуулалдана.

Коммунистическэ партиин наһажаал гэшүүн Борис Михайлович Волиндо үгэ үгтэбэ. Владимир Ильич Ленинтэй оло дахин уулзаһан тухайгаа нүхэр Волин хөөрэжэ үгэбэ. В. И. Ленин тухай рассказуудые бэшэһэн уранзохёолшо Александр Кононов удаань үгэ хэлээ.

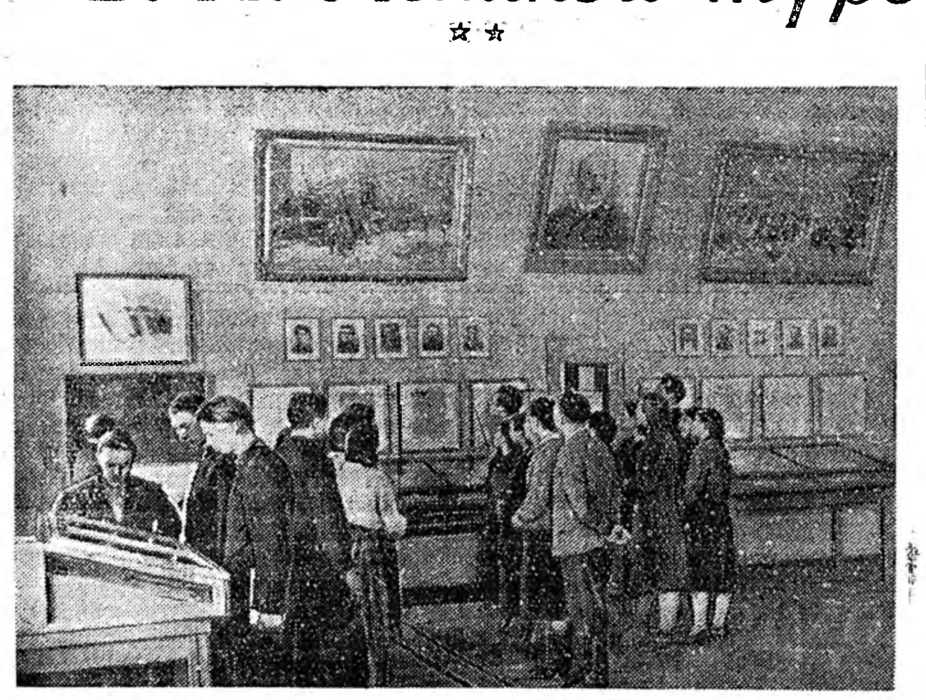
Солгёон шанга дуунай аялга зал соо дахин соностобо. «Пионернүүдэй марш» зэдэлнэ. Пионерскэ дружинануудай түлөөлэгшэд трибунын урда тээ зогсобо. Тэдэнэр шүлэгүүдые уншаа. Пионерскэ хэрэгүүд тухайгаа, һуралсал, амаралта, мүн арюун һайхан хүсэл эрмэлзэлгэ тухайгаа тэдэнэр шүлэгүүд соогоо хэлээ.

«Коммунистическэ партиин хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ бэлэн байгты!» гэһэн уряалда «Хэзээдэ бэлэмди!» гэһэн абяан нэгэн дуугаар соностобо.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 85 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай сбор дүүрэбэ. Сборой дүүрэбэшье һурагшад үшөөл удаан саг соо тараагүй. Кремлёвско Ехэ Ордоной залнуудта танца, мүн элдэб наада зугаа болоо. Пионернүүдэй Московско городской байшангай ансамбль Георгиевскэ зал соо концерт харуулаа. Сборто хабаадагшад концертын дүүрэһэнэй һүүлээр Кремлиин гоё һайхан юумэнүүдые хараһан байна.

(ТАСС).

В. И. Ленинэй түрэһөөр 85 жэлэй ойдо

Москва. Коммунистическэ партиин ба Советскэ гүрэнэй агууехэ үндэһэ һуури табигша, сэсэн мэргэн вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 85-дахи жэлэй ойе столицын ажалшад үргэнөөр тэмдэглэхэеэ бэлэдхэжэ байна. Заводууд, фабриканууд, эмхи зургаанууд, научна болон һуралсалай газарнуудта, Культурын байшангууд ба ордонгуудта Владимир Ильичын ажабайдал, революционно ажал-ябуулга тухай лекцинүүд, элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. В. И. Ленинэй Центральна музейдэ, СССР-эй Гүрэнэй революциин музейдэ ба Владимир Ильичын ажабайдалтай ба ажал-ябуулгатай холбоотой газарнуудта экскурсантнууд олоороо ерэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленинэй Центральна музейн залнуудай нэгэн соо.

ТАСС-эй фотохронико.

В. И. Ленинэй Зохёолнуудые хэблэн гаргалга

Владимир Ильич Ленин шэнжэлхы ухаанай, теоретическэ сэгнэшэгүй ехэ баялигые манда үлөөһэн байна. Ленинэй гүн ехэ ухаан бодолой хэтэ мүнхэ Зохёолнууд хадаа манай партиин, советскэ арадай, бүхы дэлхэйн ажалшадай үзэл сурталай түгэлдэр ехэ баялиг мүн болоно.

В. И. Ленинэй гайхамшагта сэсэн Зохёолнууд Советскэ Союз дотор 59 хэлэн дээрэ, хилын саанахи оронуудта 22 хэлэн дээрэ хамта 279 миллион хэһэгээр хэблэгдэн гараһан байна.

Ород хэлэнһээ оршуулагдан украин, белорус, узбек, казах, грузин, азербайджан, латыш, армян хэлэн дээрэ Ленинэй бүхы Зохёолнууд хэблэгдээ. В. И. Ленинэй дүрбэдэхи хэблэлэй Зохёолнууд литовско, молдавска, киргиз, таджик, туркмен, эстон, финск, татар хэлэн дээрэ гаргагдажа байна.

СССР-тэ В. И. Ленинэй Зохёолнууд союзна ба автономно республикануудай, национальна область ба округуудай хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин һүүлээр ном бэшэгтэй болоһон лезгин, табасаран, татска, кабардин, алтайн, адыгейн, хакас, тува, курска, шорско, ногайска болон бусад арадууд агууехэ Ленинэй Зохёолнуудые өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ уншаха ба шудалха аргатай болоо.

СССР дотор В. И. Ленинэй олон Зохёолнууд хэдэн дахин хэблэгдэжэ гараһан байна. Жэшээлбэл, «Юу хэхэб?» гэжэ ном 45 хэлэн дээрэ 146 дахин 6,5 миллион хэһэгээр, «Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика»—48 хэлэн дээрэ 137 дахин 5,5 миллион хэһэгээр, «Материализм ба эмпириокритицизм»—19 хэлэн дээрэ 91 дахин 5 миллион хэһэгээр, «Империализм хадаа капитализмын дээдэ шата мүн»—46 хэлэн дээрэ 188 дахин 7 миллион хэһэгээр, «Коммунизмда «зүүнэй тала баримталһан» үхибүүн ёһоной үбшэн»—44 хэлэн дээрэ 122 дахин 4,5 миллион хэһэгээр, «Агууехэ үүсхэл»—46 хэлэн дээрэ 119 дахин 4,3 миллион хэһэгээр, «Залуушуулай союзай зорилгонууд»—359 дахин 66 хэлэн дээрэ 13,9 миллион хэһэгээр хэблэгдэһэн байна.

Н. Кухарков.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Семинарнуудые саг соонь, һайнаар үнгэргэхэ

Энэ жэлэй январь һарада Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхоздо үнгэргэгдэһэн семинар дээрэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр болон парторганизацинуудай секретарьнууд семинарнуудые үнгэргэлгын шанарые эрид һайжаруулха гэһэн эрилтэ табиһан байгаа.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо нилээд үнихэн болобо. Гэбэшье, партиин айкомой инструкторска группа болон Итанцын МТС-эй дирекци семинарнуудые хуушан лэ янзаараа, идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэргэдэг зандаа. Семинарнууд хараалагдаһан болзорһоо ехэ хожомдожо эхилдэг. Жэшээлхэдэ, мартын 31-дэ колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, бригадирнуудай болон малажалай фермэнүүдые даагшанарай 2 үдэрэй семинар зарлаһан байгаа. Колхозой хүтэлбэрилхы кадрнуудай энэ семинар эмхитэй һайнаар, аша туһатайгаар үнгэргэгдэхэ гэжэ найдагдаа бэлэй. Гэбэшье, энэ семинар хуушан хэбээрээл, хожомдожо, һонигүйгөөр үнгэртэгдөө. Үдэрэй 12 часта заняти эхилхэ байһан аад, харин 2 часта захалаа. Семинарта олонхи таряанажалай бригадын бригадирнууд, фермэнүүдые даагшанар байгаагүй.

Семинар дээрэ үнгэргэгдэдэг занятинууд ехэнхидээ юрэнхы, теоретическэ заабаринуудаар хизаарлагдана. Түрүү колхозууд, бригаданууд болон фермэнүүдэй ажалай дүй дуршалһөө һургаал абахаар жэшээнүүд хэрэглэгдэнэгүй. Һаяхан эндэ үнгэргэгдэһэн семинар дээрэ «Бурят-Монголой эрхэ байдалда кукуруза тариха тухай» гэһэн лекци уншагдаһан байгаа. Лекциин һүүлээр аймагта кукуруза тарилгаар дүй дуршэлтэй болоһон бригадирнуудай хөөрөө эмхидхээ һаа, нүлөө ехэтэй байгаа бшуу. Прибайкальска аймагай колхозуудта 1954 ондо кукуруза тарилгаар зарим тэды дүй дуршэлтэй болоһон бригаданууд олон бии юм.

Жэшээнь, коммунист Н. Егоровой хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлэй бригада нёдондо 9 гектар газар дээрэ кукуруза тарижа, гектар бүриһөө 250—300 центнер кукурузын ногоо абаһан байна. Энэ жэшээе семинар дээрэ хэрэглэбэл зүйтэй, һайн байгаа.

Гадна, семинар дээрэ «таряанажалай болон тракторна бригадануудай хоорондохи харилсаае зүбөөр эмхидхэлгэ» гэһэн лекци уншагдахаар хараалагдаһан байгаа. Энэ халаа тон шухала асуудал мүн. Тиимэһээ, семинарта хабаадагшад лекциие һонирхон шагнаха байгаа. Теэд тэдэнэр дэмы хүлеэгээ. Энэ лекциие уншаха байһан Итанцын МТС-эй главна механик нүхэр Михеев семинарта ерэнгүй байшоо.

Мүн энэ үдэр семинарта хабаадагшад Маленковой нэрэмжэтэ колхозой ажахын эмхидхэлые хараха байһан аад, ошонгүй үнгэрөө.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдэжэ шадагдаагүй дээрэһээ семинар үнгэргэгшэд «үглөөдэрэй түсэбөөр ажаллажархиха» гэжэ шиидэһэн байгаа. Гэбэшье, үглөөдэрэй түсэбөөр хараалагдаһан лекци энэ үдэр уншагдажа шадагдаагүй. Тиимэһээ хоёр үдэр соо үнгэргэгдэхэ гэжэ хараалагдаһан семинар хахад үдэрэй туршада дүүрэжэ, семинарта хабаадагшадта ямаршье туһа нүлөө үзүүлээгүй.

Гэхэ зуура, жэлэй эхинһээ хойшо эндэ үнгэргэгдэһэн семинарнууд болон зүблөөнүүд дээрэ түрүү бригадирнуудай, фермэнүүдые даагшанарай дүй дуршэлые халан абаха тухай нэгэшье лекци, элидхэл хэгдээгүй байха юм.

Партиин Прибайкальска айком болон Итанцын МТС-эй дирекци колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, семинарнуудые үнгэргэлгые һайжаруулхын тулада зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

А. Гаврилов.

Коммунистнуудай һуралсалые һайжаруулха

Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо коммунистнуудай политическэ һуралсал эхилбэ гэжэ үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һарада соносхогдоо бэлэй. Партиин түүхэ шудалха кружок, мүн политһургуули эмхидхэгдэһэн байгаа. Гадна, олохон коммунистнууд марксистсколенинскэ теориие бэээ даагаад шудалха гэжэ шиидээ һэн.

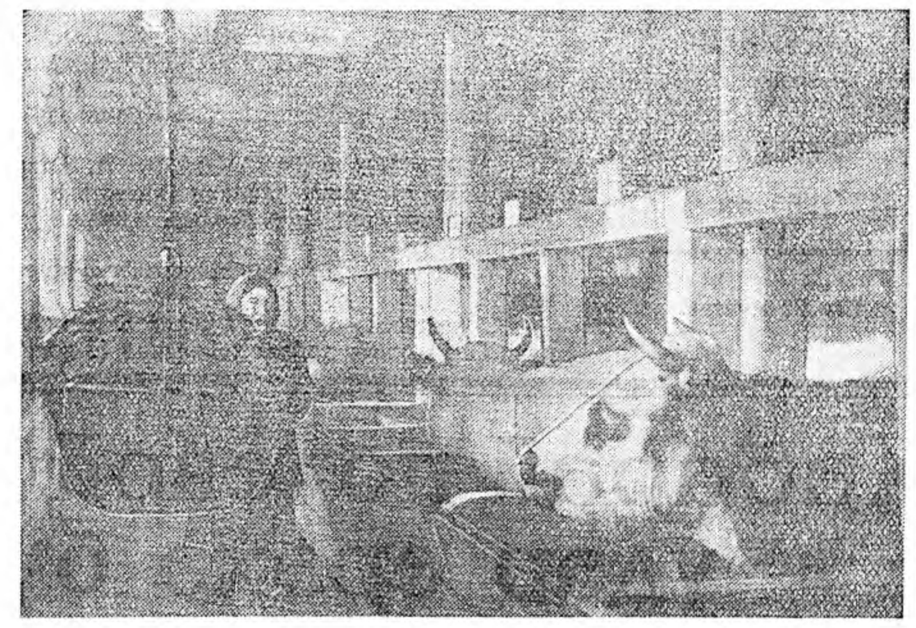
Тэрэ гэһээр хахад жэл үнгэрөө. Энэ үе соо кружогууд болон политһургуулинуудай занятинууд нэгэшье удаа хүсэд һайнаар болоогүй гэхэдэ болохо. Политическэ эрдэмые бэээ даагаад һурагшадта туһаламжа болгогдон нэгэшье лекци уншагдаагүй, нэгэшье теоретическэ хөөрэлдөөн, консультаци үнгэргэгдөөгүй.

Энэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Дармаев, партиин Курумканай айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Б. Батомункуев энэ колхоздо коммунистнуудай һуралсалай зүндөө орхигдошонхойе мэдэжэ байгаад, партийна хиналта шангадхаха, коммунистнуудай политическэ һуралсал һайжаруулха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

Политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхээ оролдодоггүй коммунистнууд колхозно үйлэдбэридэшье түрүү үүргээ дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, коммунист нүхэр Бурхисановай хүтэлбэрилдэг хониной отарада үбэлжэлгэ муугаар үнгэржэ байна. Хонид олоор гарзална.

Колхозой үйлэдбэридэ коммунистнуудай дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхын тулада, тэдэнэй политическэ һуралсалые саг үргэлжэ хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй.

Б. Булатов.

Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Татьяна Степановна Зубакина нёдондо жэлдэ үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха уялга абаад, 1300 литр һү һаагаа. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха гэжэ шиидээд, тэрэнээ дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Зубакина үнеэдтээ силос эдюулжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн

Табанжэлэй түрүүшүүл

Республикымнай ой модоной промышленностиин предприятинуудай үйлэдбэридэ олон тоото тракторнууд, автомашинанууд болон бусад механизмууд элбэгээр хэрэглэгдэнэ. Энэ баян техникые Улан-Удын, «Механлит» заводой хүдэлмэришэд үбэл зунгүй заһабарилдаг байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ тус заводой коллектив ажалай вахтада жагсаад, Майн 1-нэй һайндэрые шэнэ амжалтаар угтаха гэһэн нэгэн эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Модо шэрэдэг автомашина, тракторнуудые заһабарилха нэгэдэхи кварталай түсэб 133 процент дүүргэгдэһэн байна.

Нёдондо жэлдэ хүдэлмэридэмнай дутагдалнууд ехэ байгаа. Капитальна болон юрын заһабарилгаар һара, кварталай түсэбүүдэй дүүргэгдэхэгүй ушар гарадаг байгаа. Цехүүд нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилдэггүй байһан юм. Энэ жэлэй эхинһээ үйлэдбэриимнай процессүүд һайжаруулагдаа, зарим тэды амжалта туйлагдажа эхилбэ,—гэжэ заводой механическа цехын начальник нүхэр Санковец хөөрэнэ.

Заводой партийна, профсоюзна организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөө бодотоор хүтэлбэрилдэг боложо, һара бүхэндэ мүрысөөнэй дүн гаргана. Түрүүлжэ ябаһан цехын коллективые Хүндэлэлэй доскада бэшэдэг байна. Үнгэрэгшэ һарада тракторнуудые заһабарилдаг цехынхид мүрысөөнэй нэгэдэхи һуури эзэлһэн байгаа.

Мүнөө заводой коллектив сооһоо ажалай 21 новаторнууд шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ, табадахи табанжэлэй даалгабарита түсэбые болзорһоонь урид дүүргэнхэй. Тэдэнэй тоодо слесарьнүүд нүхэд Пашинский, Гребенчиков, токарь Киселёв гэгшэд оролсоно. Эдэ новаторнууд Майн һайндэрэй хүндэлэлдэ үдэр бүхэндэ тус бүридөө хоёр нормо дүүргэнэ. Трактор, автомашина заһабарилха апрель һарын түсэбые болзорһоонь 8 үдэрөөр урид дүүргэхэ гэһэн уялгаяа бэелүүлхын түлөө хүн бүхэн эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна.

Д. Санжиев.

Эрхим бригадануудай эршэтэ ажал

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай коллектив Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ абаһан социалистическэ уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Комбинат май һарын түсэбые дүүргэлтэ болгон апрелиин 9-нэй байдалаар хэдэн зуу мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа.

Комбинадай түрүү предприятинууд—колбасна болон консервнэ заводууд 4 һарынгаа даалгабариие хамагһаа түрүүлэн дүүргээ. Эдэ заводуудай коллектив апрелиин 10-най байдалаар олон зуун тонно продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаа. Меланжева цехын коллектив үндэгэнэй гурил ехээр гаргадаг боложо байна. Цехын аппаратчигууд Шуньков, Семинихин, Уварова, Серебрякова болон бусад халаан бүриингөө даалгабариие 130—140 процент дүүргэнэ.

Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ комбинадай 66 бригада мүрысэнэ. Нүхэд Чеченин, Афанасьев, Харченко, Павлицкий гэгшэдэй бригаданууд Майн нэгэн болотор хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

А. Шестаков.

Студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэ[й] редакторнууд США орохо аргаяа хаһагдан[...]

Советскэ Союзай студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэй бүлэг редакторнууд США орохо визэ үгэхэ тухай Москвадахи американска посольстводо 1954 оной зун хандаа гэжэ хэблэлдэ мэдээсэгдээ һэн. 1953 ондо Советскэ Союзда ерээд ошоһон американска студенческэ газетэнүүдэй редакторнууд США-да ошохыень энэ бүлэг редакторнуудые уриһан байгаа. США-да зунай каникулай үедэ студентнүүд болон залуушуулай эдэбхинь бага байдаг гэжэ шалтаг бараад визэ үгэхэһөө США-гэй правительство арсаһан байгаа. Советскэ студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэй редакторнуудта визэ үгэхэ тухай 1954 оной ноябрьда дахин захил хэгдэһэн байна. Советскэ Союзай студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэй бүлэг редакторнуудта 30 үдэрэй болзороор визэ үгтэхэ байна гэжэ США-гэй посольство энэ оной мартын 10-да Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ мэдээсэһэн байна.

Мартын 24-дэ США-гэй посольство СССР-эй МИД-тэ нигэжэ мэдээсэ. США ошолготой холбоотой ёһо гуримые дүүргэхын тулада советскэ студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэй редакторнууд хадаа посольстводо ошожо хоёр гарайнгаа хурганuудай хээ сараа сааРһан дээрэ дараха, американска анкедүүдтэ гар табиха ёһотой байна. США-да ошогшод «хэрбээ США-һаа гэдэргээ бусахыень зүбшөөгдэнгүй гү, али баригдаад байгаа һаань, тэрээнһээ уламжалан тохёолдожо болохо гарзагайн түлөө харюусалгые бэедээ даажа абаха байһанаа мэдэхэ ёһотой» гэжэ анкедүүд соонь хэлэгдэһэн байха юм.

Энээнтэй дашарамдуулан энэ оной апрелиин 7-до СССР-эй МИД США-гэй посольстводо иигэжэ мэдээсээ. Советскэ студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэй редакторнууд тэдэнэй үмэнэ табигдаһан эрилтэнүүдые дүүргэжэ шадахагүй байна. Энэ хадаа тэдэнэй общественнэ байдалтай ба тэдэнэй журналистска хүдэлмэриин зорилгонуудтай таараддахагүй байна. Тиихэдээ, СССР-эй МИД хадаа 1954 ондо советскэ шатаршадай США-да ошоходонь иимэ эрилтэнүүд табигдаагүй байгаа гэжэ тэмдэглэһэн байна. 1953 ондо американска студенческэ газетэнүүдэй хоёр бүлэг редакторнууд Советскэ Союзда ерэһэнинь мэдээжэ. Гадна, а[ме]риканска студенческэ газетэнүү[дэй] бүлэг редакторнууд 1954 ондо С[о]ветскэ Союзда ерэһэн байна. Бу[...] хожомынь, 1955 ондо американск[а] студенческэ газетэнүүдэй баһа нэ[...] бүлэг редакторнууд Советскэ Сою[з]да ерээ һэн.

Тэдэндэ советскэ визэнүүдые үг[...] хэдөө, американска студенческэ г[а]зетэнүүдэй нэгэшье редакторта хур[...]ганайнгаа хээ сараа табиха, СССР-һээ бусахыень зүбшөөгдэхэгүй [...] али баригдажа болохо байһан тух[ай] зүбшөөһэнөө мэдүүлһэн анкедүүд[тэ] гар табиха эрилтэ хэгдэдэггүй бай[г]гаа. Дурсагдаһан иимэ гурим СССР-тэ ерэхэ визэ үгэхэ тухай хандаһа[н] американска студенческэ газетэнү[ү]дэй бүхы редакторнуудай СССР-[т] ерэхыень зүбшөөхэдөө хэрэглэгдэ[дэг] байһан юм.

Эсэстэнь США-гэй посольстводо иигэжэ мэдүүлэгдэһэн байгаа. Хоо[...]рондохи харилсаануудайнгаа үнд[...]һөөр американска студенческэ г[а]зетэнүүдэй Советскэ Союзда ерэх[э]дэнь тэдэндэ визэ үгэхэ талаар х[э]рэглэгдэһэн гуримые американск[а] визэнүүдые үгэхэдөө хэрэглэхэ бэ[...] гэжэ советскэ залуушуулай ба сту[...]денческэ газетэнүүдэй редакторнууд хүлеэнэ.

США-һаа СССР-тэ байдаг посо[л] г-н Болен апрелиин 9-дэ СССР-[эй] Гадаадын хэрэгүүдэй министрын н[э]гэдэхи орлогшо А. А. Громыко[д] ороо. Москвадахи США-гэй посол[ь]стводо СССР-эй МИД-эй апрелиин 7-до хэһэн мэдүүлгэдэ харюу болго[н] иигэжэ мэдээсээ. Советскэ Союзай студенческэ ба залуушуулай газет[э]нүүдэй редакторнуудай үмэнэ таби[г]даһан эрилтэнүүдые дүүргэхы[е] США-гэй правительство баадхана[...]. Энэ асуудалаар СССР-эй МИД-[эй] апрелиин 7-ной мэдүүлгэ соо на[й]руулагдаһан Советскэ Правительс[т]вын хараа бодол тэрэ хэбээрээл ба[й]на гэжэ А. А. Громыко батал[жа] үгэһэн байна.

Советскэ гражданинуудта энэнэ[й] урда тээ хэзээдэшье табигдааг[ү]й дурсагдаһан эрилтэнүүдые дүүргэ[хэ] аргагүй гэжэ тоолоһон дээрэһээ с[о]ветскэ студенческэ ба залуушуул[ай] газетэнүүдэй редакторнууд США орохоһоо арсаха баатай болоһо[н] байна.

(ТАСС).

Хаяагай гүүртэдэ

Колхозой центрһээ 15 километр зайтай Хаяа гэжэ нютагта Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай 4-дэхи бригада ба һүнэй-товарна 2-дохи фермэ байдаг. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые һайшаагаад эдэ хүдэлмэридэ колхозниигууд шэнэ уялгануудые абаһан юм.

Тус фермын эрхим һаалишад В. Аюшеева, Д. Итыгилова, Д. Абидуева, Д. Биликова, Ц. Шодоева, С. Самбаева гэгшэд абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө өөһэд хоорондоо мүрысэнэ. Сомоной Соведэй депутат тугалшан М. Зандакова эрхим ажалаараа суурхана. Тэрэнэй даажа байһан тугалнуудай амидын шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 700 грамм нэмэнэ.

Мүн эндэхи таряанажалай 4-дэх[и] бригадын гэшүүд хабарайнгаа т[а]рилгада һайнаар бэлэдхээ. Түмэр[ш]ин дархашуул Ц. Очиров, Н. Цокто[...] тарилгын хэрэгсэлнүүдые хүсэд з[а]һабарилаа. Модошо дархашу[ул] Б. Зандаков, Н. Гомбоев тэргэ за[һа]барилха түсэбөө дүүргээ. Энэ бүх[ы] хүдэлмэриие бригадир Ц. Д. Итыги[]лов шадабаритайгаар хүтэлбэрил[...].

Тус бригадын ба фермын гэшү[үд] культурнаар ажаһуудаг байна. Бү[...] бүхэн радиотой, газетэ, журнал з[а]хидаг. Клубтань лекци, вечерн[үүд] хододоо үнгэргэгдэнэ. Агитаторнуу[д] П. С. Будаев, Л. Т. Абидуев, П. [...] Алексеева ойлгууламжын хүдэлм[эри] ябуулна.

С. Раднатаро[в].

Хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан тухай Ленинэй һургаал

Хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан тухай Ленинэй һургаал хадаа Коммунистическэ партиин бүхы политикын, стратегиин ба тактикын эшэ үндэһэн, социалистическэ революци тухай, пролетариадай диктатура тухай ленинскэ теориин тон гол хубинь болоно. Коммунистическэ партиин зохёон байгуулһан, хүдэлмэришэн анги ажалша таряашад хоёрой дайшалхы холбоо барисаан манай Эхэ ороной хуби заяанда, СССР дотор социализмын илаха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай байгаа. Хүдэлмэришэн анги колхозно таряашад хоёрой холбоо барисаан—Советскэ гүрэнэй илагдашагүй хүсэ шадалай үндэһэн, манай бүхы амжалтануудай ба коммунистическэ байгуулалтын түгэс илалтын эшэ нүхэсэл болоно.

Үнгэрэгшэ зуун жэлэй эсэс багта бэшэһэн түрүүшынгээ зохёолнуудай нэгэн — «Арадай ханинар» гэдэг юуб, социал-демокрадуудта эсэргүүгээр тэдэнэр хайшан гэжэ тэмсэнэб?» гэһэн зохёол дотороо Ленин багшамнай хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаа байгуулха гэжэ дурадхаад, хаанта засагые, помещигүүдые ба буржуазие унагаан усадхаха гол шухала арга мүн гэжэ тодоруулан зааһан байгаа. Россин хүдэлмэришэн анги таряашадтай холбоо барисаа байгуулжа хаанта засагые унагааха, тиигэһэнэйнгээ удаа ажалшадтай ба дарлагдаһан олониитэтэй холбоо барисаа тогтоожо, бусад оронуудай пролетариадтай зэргэлэн ябажа, политическэ элитэ тэмсэлэй сэхэ замаар илалта түгэс коммунистическэ революци тээшэ дабшаха тухай Ленин тиихэдэ заадаг байһан юм.

Таряашадые союзник болгожо өөрынгөө тала тээшэ татаһан пролетариат лэ болохоёо байгаа буржуазно-демократическа революциин хүтэлбэрилхы хүсэн боложо шадаха гэжэ Ленин багша ородой түрүүшын революциһаа бүри урид, шэнжэлхы ухаанай ёһоор тодоруулан тайлбарилһан байна. Хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаанай үндэһэ һууринь—тэдэнэй ангиин гол эрилтэнүүдэй адли байдаг ушар болоно гэжэ Ленин тоолодог һэн. Хүдэлмэришэн анги бусад бүхы ангинуудһаа үлүү ехээр энэ революциие хүсэдэг байһан юм. Тиимэ революци илабал—эршэмтэйгээр эмхидэн жагсажа социалистическэ революцида дамжан орохо арга хүдэлмэришэн ангида олгохо байгаа. Буржуазно-демократическа революци илахадаа таряашадта юу үгэхэ байгааб гэбэл, помещигүүдэй богоолшолгые усадхаха, газар ба демократическа сүлөө олгохо байба.

В. И. Ленинэй тодорхойлон зохёоһон программа—марксистска партиин аграрна программань хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой бата бэхи холбоо барисаа байгуулха хэрэгтэ зорюулагдаһан юм. Хүдөө нютагуудтахи социальна хоёр дайнай: нэгэн талаһаа — помещигүүдтэ эсэргүү бүхы таряашадай тэмсэлэй, нүгөө талаһаа—хүдөөгэй үгытэйшүүл ба нюдарган баяшуул хоёрой хоорондын тэмсэлэй улам хурсадажа байһые большевигүүдэй аграрна программа хараадаа абаһан байгаа. Буржуазно-демократическа революциин үедэ марксистска партиин бэелүүлхэ стратеги ба тактикые тодорхойлон тайлбарилха зуураа, В. И. Ленин таряашадай асуудалаар партиин баримталха стратегическэ хоёр лозунг: буржуазно-демократическа революциин үедэ бүхы таряашадтай холбоо барисаа хэхэ, социалистическэ революциин үедэ үгытэй таряашадтай холбоо барисаа хэхэ уряануудые тодорхойлон найруулһан байна.

Ородой түрүүшын революци дарагдажа дүүрэһэн юм. Тэрэнэй гол шалтагаануудайнь нэгэн гэхэдэ, хүдэлмэришэн ангиин таряашадтай хэһэн холбоо барисаань үшөөл бэхи бэшэ байгаа. Тиихэдэ олонхи таряашад хаанда этигэдэг, мүн хаанта засагта эсэргүү эрид шанга революционно тэмсэлдэ жагсан бодоогүй байһан юм. Хааншье, буржуазишье манда газар үгэхэгүй гэжэ таряашад өөһэдын бодото байдал дээрэһээ 1917 оной февраль болотор үнэншэн ойлгоод, хүдэлмэришэн ангиин тала тээшэ эрид шууд эрьеһэн байна. Хүдэлмэришэд, таряашадай холбоо барисаан бэхижэжэ, февральска арадай революциин эрид түргэн илаха ябадал хангагдаа һэн.

Октябрьска социалистическэ революциие бэлэдхэхэ ба бэелүүлхэ үедэ В. И. Ленин социалистическэ революциин илаха нүхэсэл болгожо үгытэй таряашадтай хүдэлмэришэн ангиин холбоо барисаа байгуулха уряа гаргаһан юм. Ленинэй заабаринуудай үндэһөөр, партиин VI съезд шиидхэбэринүүд дотороо иигэжэ онсо тэмдэглэһэн байгаа: революционно пролетариат лэ үгытэй таряашадай зүгһөө дэмжэлгэ абаад байбал—буржуазин диктатурые унагаажа, засаг түрые эзэлэн абажа шадаха. Буржуазитай үгэсэһэн эсернүүд ба меньшевигүүд газаршье, амгалан байдалшье, эрхэ сүлөөшье бидэндэ олгожо шадахагүй гэжэ өөһэдынгөө бодото байдал дээрэһээ таряашадай ойлгон үнэншэлгэдэнь Коммунистическэ парти туһалһан юм. Хүдэлмэришэн ангиин парти лэ помещигүүдэй ба буржуазин мэдээрхэн зонхилхо ябадалда эсэргүү тэмсэлые илалтада хүргэжэ шадаха, таряашадта газар, амгалан байдал олгожо шадаха байһыень таряашад нюдөөрөө хараа. Хүдэлмэришэн ангиин ажалша таряашадтай хэһэн, Коммунистическэ партиин батадхаһан түгэлдэр холбоо барисаан хадаа помещигүүдэй ба буржуазин засагые унагаажа, Соведүүдэй засаг тогтоогшо хүсэн болоо.

Октябрьска зэбсэгтэ восстаниин илаһанай үглөөдэрынь, В. И. Ленинэй дурадхалаар Соведүүдэй II съезд газар тухай декрет баталан абаа һэн. Тэрэ декрет помещигүүдэй газар-эзэмдэлгые усадхаһан ба газарые энгэй үмсэ болгодог ябадал болюулһан байна. Таряашад 150 миллион десятина газар түлөөһэгүйгөөр абаа һэн, помещигүүдтэ жэл бүри 700 миллион шахуу түхэриг алтаар түлэдэг байһанаа болёо бэлэй. «Таряашадай орон дотор пролетариадай диктатурын мандахада, таряашад хамагһаа түрүүн ашагта хүртэһэн, хамагһаа ехээр ашагта хүртэһэн, тэрэ дары ашагта хүртэһэн байгаа» гэжэ Ленин бэшэһэн юм. (Зохёолнуудай 30-дахи том, 92-дохи нюур).

Советскэ засагай зүгһөө хүдөө нютагуудта экономическа хэмжээябуулгануудые бэелүүлһэнэйнь ашаар хэдэн миллион үгытэйшүүлэй ажахынууд дунда шадалтанай зэргэдэ хүрэтэрөө дэбжээд, дунда шадалтай хүн деревнидэхи гол фигура болоо бэлэй. 1918 оной зун городской пролетаринарай туһаламжаар хүдөөгэй үгытэйшүүлэй комитедүүд (комбедүүд) тогтоогдожо, пролетариадай диктатурын түшэг тулгууринь болоһон ба нюдарган баяшуулые нуга дараха хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэһэн юм. Хүдөө нютагуудтахи Соведүүд бэхижэжэ, Советскэ засагай тала тээшэ таряашад эрид шууд эрьен хандаһан байгаа. Бүри 1918 оной ноябрьда В. И. Ленин таряашадай асуудалаар партиин гурбадахи уряае: нюдарган баяшуултай тэмсэлээ түр зуураше зогсоонгүй, үгытэйшүүлдэ бата бэхеэр түшэглэн, дунда шадалта таряашадтай хэлсээ хэжэ шадаха хэрэгтэй» гэһэн уряае тодорхойлһон байна. (Зохёолнуудай 28-дахи том, 171-дэхи нюур). Ленинэй энэ уряае хүтэлбэри болгожо, партимнай гражданска дайнай жэлнүүдтэ хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой сэрэгэй-политическэ холбоо барисаа эмхидхээ һэн, тэрэнь дотоодын контрреволюциие, гадаадын сэрэгэй интервенциие үй дэлдэн усадхаха хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргээ бэлэй.

* * *

Ажахын амгалан байгуулалтада орохотоёо хамта, сэрэгэй коммунизмын политикые экономическа шэнэ политикаар һэлгэхэ, хүдэлмэришэдэй ба таряашадай холбоо барисаанай экономическа бата һуури табиха шухала байгаа. Илалта түгэсөөр социализм байгуулха хэрэг эмхидхэхын тулада ажахын шэнэ үндэһэ һуури дээрэ хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ политикын—экономическа шэнэ политикын принципүүдые В. И. Ленин гайхамшаг сэсэнээр тодорхойлон зохёоһон юм. Үлүү продукт[ну]дые хуряан абадаг гуримые бор[...] долой налогоор һэлгэхэ тухайда п[ар]тиин X съезд дээрэ элидхэл хэхэ з[уу]раа, В. И. Ленин иигэжэ хэлээ һ[эн]: энэмнай түбхын түрүүн политич[ес]кэ асуудал болоно, «яахадааб гэх[э]дэ таряашад тушаа хүдэлмэришэн [ан]гиин ямараар хандадагые харуул[на]» (Зохёолнуудай 32-дохи том, 19[...] нюур).

Пролетариадай диктатура манд[ах]ын тула зайлашагүй шухала [...] дань таряашадта туһалнабди г[...] В. И. Ленин хэлээ һэн. «Диктату[рын] дээдэ ёһоной принцип юуб гэх[э]дэ пролетариадай хүтэлбэрилхы үүр[гэ] бэелүүлжэ, гүрэнэй засагые ба[...] байхын тулада, пролетариат та[ря]шад хоёрой холбоо барисаае дэм[жэ]хэ шухала» гэжэ Ленин заадаг б[ай]гаа. (Зохёолнуудай 32-дохи том, 4[...]-дахи нюур). Шэнэ экономическа [по]литика бэелүүлэгдэжэ, хүдэлм[эри]шэн анги таряашад хоёрой хо[лбоо] барисаае улам бэхижүүлхэ, про[лета]риадай диктатурые батадхаха, [со]циалистическэ байгуулалтада үр[...] олон таряашадые элсүүлхэ [...] хангаа.

Жэжэ товарна үйлэдбэринүүд [ка]питализмые үүдхэдэг юм, социал[из]мын илахын тулада хүдөө ажах[ы] үндэһөөрнь шэнэдхэн һайжар[уулха] шухала гэжэ Ленин заадаг бай[...]. Гэхэ зуура, энэ зорилгоёо шиидхэх[ын] тула олон жэлдэ оролдосотой [...]гаар хүдэлмэрилхэ, таряашадые [со]циализмын замда оруулха м[...]риальна шухала зүйлнүүдые бии б[ол]гохо хэрэгтэй байба. «Матери[аль]на үндэһэ һуури, техникэ бии болго[...] газартаряаландаа тракторнууд, [ма]шинануудые олоор хэрэглэбэл, [элек]тричествээр бүрин хангабал, [...] таряашадта хамаатай энэ асууд[ал] шиидхэхэ, тэрэнэй бүхы сэдьхэ[...]

Москвагай Политехническэ музей тухай

Манай социалистическэ Эхэ оро-ой столица—Москвагай хэдэн олон музейнүүдэй дунда Политехническэ узей тусгаар һуури эзэлдэг байна.

Наука ба техникын гайхамшагта уйлалтануудые иимэ үргэнөөр харуулһан культурно-гэгээрэлэй нэгэье эмхи зургаан дэлхэйн бүхы оронуудта үгы юм гэжэ музейн түүхэ ушаа дэбтэр соо бэшээгдэнхэй.

Тус музейн хэр зэргэ ехэ ба баян йһанинс юун гэршэлнэб гэхэдэ, музейн байрань Дзержинскиин талай ба Ильинскэ ворота гэдэгэй хоондо бүхэли квартал эзэлдэг, тииэд тэрэнэй 55 уужам залнууд ба алганууд дотор техническэ талаар ветскэ арадай туйлаһан айхабтар э амжалтануудые харуулһан 15 янга үлүүтэй экспонадууд табяатай. дэ ганса Советскэ засагай жэлүүдтэ ухаалан зохёогдоһон зүйлүүд бэшэ, харин ородой агуу ехэ эрэмтэд Михаил Васильевич Ломоновой үеһөө хойшо мүнөөдэр болотор ргжэһэн техническэ прогрессэй бүшэнэ туйлалтанууд харуулагда.

Энэ музейн хэзээ, хайшан гээд болоһон тухай өөрынь түүхэ ехэ ирхомоор юм.

Ород гүрэнэй хаан Петр I-нэй эһөөр 200 жэлэй ойтой дашаудуулагдан, 1872 ондо ородой прессивнэ эрдэмтэд, инженернүүд он культурын ажал-ябуулагшай аша үүсхэлээр политехническэ ставкэ эмхидхэгдэһэн байгаа. од гүрэнэй культурна ажабайлда болоһон энэ ушарай хүндэдэ ородой гайхамшагта композир П. И. Чайковский уранһайхан нтата зохёоһон байна.

Хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада, выставкын база дээрэ Политехническэ музей нээгдэһэн юм. Тэрэ ла 80 гаран жэлэй туршада наука ба техникын талаар эрдэм дэлгэрүүлжэ, ороной инженерно-техничес интеллигенцидэ, мүн бүхы ажалдта мүнөө ехээр дурлагдадаг хүндэтэй болоһон байна.

Социалистическэ индустриализаин ашаар бүтээгдэһэн хэдэн олон рё оньһон машинанууд элдэб приоруд энэ музей дотор табяатай. энэй олонхинь хүдэлжэ байдаг.

1918 оной апрелиин 29-дэ ба авгын 23-да энэ байшан дотор Владимир Ильич Ленин үгэ хэлэһэн гэжэ бэшэһэн мемориальна тагай музейн байшангай нюур да хадагданхай.

Энэ байшан дотор советскэ агуу поэт В. В. Маяковский хэдэн даөөрынгөө эрхим шүлэгүүдые алшадта уншажа үгэһэн байгаа. Гадна, эндэ манай ороной мэдээжэ эрдэмтэд, ухаалан зохёогшод, культурын ажал-ябуулагшад, мүн ажалай новаторнууд—геройнууд музей харахаяа ерэһэн олон нийтэдэ өөһэдынгөө ябуулжа байһан хүдэлмэри тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг. Энэнь үни сагһаа хойшо заншал болонхой. Советскэ эрдэмтэд музейн хүдэлмэридэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Зарим таһагуудтань, лабораторинуудтань столицын научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта ажаллажа байдаг инженернүүд болон механигууд, технигүүд ерэжэ хүдэлмэрилдэг, научно-техническэ темэнүүдээр лекцинүүдые уншадаг.

Музейн хэды хэды залнууд соо Эсэгэ ороной электропромышленностиин амжалтануудые харуулһан олон зүйлнүүд бии. Электропромышленность хадаа мүнөө арадай ажахын түрүү һалбаринуудай нэгэниинь болоһон байна. Томо электростанцинуудай македүүдэй хажууда хүнүүд олоороо сугларанхай... «Электросила» гэжэ заводой бүтээн гаргаһан турбогенератор харагшадые ехээр һонирхуулна. Юуб гэхэдэ, энэ генераторые хэрэглэхэдэ миллион хүн зонтой промышленна томо центр электрын хүсөөр гүйсэд хангагдаха юм. Энэ хүсэтэ генераторай хажууда колхозой электростанцида хэрэглэгдэхэ генераторнууд табигданхай.

Мүнөө үеын техникэ автоматическаар хүдэлгэгдэхэ боложо байнхай. Энэ орёо бэрхэ аргые хайшан гэжэ хэрэглэхэ тухай харуулһан баһал олон приборнууд бии. Куйбышевскэ, Сталинградска гидроэлектростанцинууд бүтээд байхадаа хайшан гээд хүнэй хабаадалгагүйгөөр, харин элдэб нарин оньһото техникын хүсөөр ажал бүтээгдэдэг болохоб гэһэниие харуулһан македүүд нэгэ ехэ зал соо харуулагдана.

Музейн зал соо элдэб янзын электромашинануудые, приборнуудые хаража болохо юм. 100—200 мянга дахин юумые томо болгодог электронно микроскоп хаража, музейдэ орогшод гайхахын ехээр гайхадаг, һонирхохын ехээр һонирходог. Энэ микроскопын хажууда электроутюг, холодильник, юумэ угаадаг машина, һахал хюһадаг электроприбор табяатай.

Ородой мэдээжэ физик А. Г. Столетов 70 жэлэй саада тээ түрүүшын фотоэлемент ухаалан зохёоһон байгаа. Советскэ эрдэмтэд тэрэниие саашань нарижуулан һайжаруулжа, үйлэдбэриие автоматизацилгада хэрэглэһэн байна. Музей соо янза бүриин приборнууд, агрегадууд болон механизмууд хүнэй хабаадалгагүйгөөр хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй хайшан гэжэ хүдэлжэ байһые шалгахын тулада тусхай хүн хаа яа ерэжэ, хараад ошодог. Жэшээлхэдэ, «Красный пролетарий» гэжэ Москвско заводой бүтээһэн түмэр, буладта винтэ гаргадаг универсальна станок хүнэй миил хүнгэхэнөөр нэгэ кнопко дарахада хүдэлшэдэг байна. Энэ станок хадаа булад түргэнөөр отолдог үйлэдбэриин түрүүшүүлэй захилгаар хэгдэһэн юм ха.

—Машинын машинаяа хүдэлгэдэг саг ерэжэ байна,—гэжэ музейн экскурсовод хүнүүдтэ хөөрэнэ. Экскурсоводой энэ хэлэһэн үгэнүүдые мүнөө Москвада автомашинын поршень бүтээдэг түрүүшын автоматическа заводой хүдэлмэри гэршэлжэ үгэнэ.

Автоматическа телефонно станци, орёо бэрхэ тоо бодолго автоматическаар хэдэг электролампова интегратор гэдэг прибор—эдэ бүгэдэ ехэл һонирхолтой.

Музейн зарим залнууд соо нефтяной, химическэ, металлургическа промышленностиин туйлалтануудые харуулһан зүйлнүүд олон. Нэгэ зал соо бодотоор ажаллажа байдаг булад хайлуулдаг доменно пеэшэн байна.

Ородой гайхамшагта эрдэмтэ А. С. Поповой дэлхэй дээрэ эгээл түрүүлэн зохёоһон радиоприёмник мүн тэндэ табигданхай. Энэ приёмнигой һүүлээр зохёогдоһон бүхы маркын приёмнигууд, телевизор хүрэтэрөө хуу бии.

Москвагай Политехническэ музейдэ үдэр бүри хэдэн зуугаад советскэ хүнүүд орожо харадаг, мүн харииншье гүрэнүүдһээ ерээшэд ородог. Арадай демократиин оронуудһаа ерээшэд музей хараһан тухайгаа бэшэхэдээ, ехэ һонирхолтой, һургаал абаабди гэжэ тэмдэглэнэ. Жэшээнь, музейн дэбтэртэ Венгриин ажалшадай делегаци иигэжэ бэшээ: «Бидэ энэ һайхан музейдэ гурба дахин орожо, дэлхэй дээрэ ехээр хүгжэжэ байһан техникэ харабабди. Бидэнэр Советскэ Союзда ерээд һуража байхадаа, советскэ арад шэнгеэр ажаллахабди, тэрээнһээ жэшээ абахабди гэжэ үгэеэ үгэнэбди». Иимэрхүүгээр бэшэгдэһэн һайшаалнууд дэбтэр дотор олон.

Москвагай Политехническэ музейе бодото техническэ энциклопеди, советскэ наука ба техникын амжалтануудые пропагандалха центр мүн гэжэ нэрлэхэдэ болохо байна.

Москва.

Б. Борисов.

Грузинска ССР. Махарадзын нэрэмжэтэ ортачальска колхоз Московско областиин Раменскэ районой Молотовой нэрэмжэтэ колхозтой мүрысэнэ. Москва шадарай түрүү колхозой дүй дүршэлые хэрэглэжэ, Махарадзын нэрэмжэтэ колхоз малажалые амжалтатайгаар хүгжөөжэ байна. Фермэ дээрэ механизацилга бэелүүлэгдээ, шэнэ байранууд баригдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Махарадзын нэрэмжэтэ колхозой малажалай шэнэ фермын юрэнхы түхэл.

ТАСС-эй фотохронико.

Сабшалан һайжаруулна

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд сабшалангай газарые һайжаруулха, тэрэниие уһалха хэрэгтэ тусгаар анхаралаа хандуулдаг юм. Тэрэнэй эсэстэ эндэхи колхозникууд үбһэ ехээр хуряадаг болоо.

Мүнөө жэлдэ тус колхозой луговодууд сабшалангай газар дээрэ горьтойхон хүдэлмэри хээ. Жэшээлхэдэ, луговод нүхэр Цыдыпов Доодо Үрмэ гэжэ нютагтахи сабшалангые уһална.

— Үнгэрэгшэ жэлэй намар манай эндэ ехэ хуурай байгаа һэн. Тиимэһээ хабартаа ургамалнуудай жэгдэ һайнаар ургахын тулада, тэдэнэй үндэһэндэнь хүрэтэр уһалха гээшэ тон шухала хэрэг мүн,—гэжэ нүхэр Цыдыпов хөөрэнэ. Тэрэнэй участок дээрэ байрладаг малшад хото хоройнгоо наг шэбхые сабшалан дээрэ гаргажа, һайрамай уһа урадхуулжа байна. Нүхэр Цыдыпов мүнөө жэлдэ даалгагдаһан 300 гектар сабшалангайнгаа талмайда уһа тогтоогоо, наг шэбхэ гаргажа дүүргэхэ болоо. Энэ луговод участогайнгаа гектар бүриһөө дундажа жэшээгээр 18 центнер ургаса хуряаха уялга абанхай.

Мүн лэ Гарма Санжиев сабшалан һайжаруулхын түлөө ехэ хүдэлмэри хэдэг байна. Энэ нүхэр даажа абаһан 300 гектар газар дээрээ наг шэбхэ гаргажа, һайрамай уһа тогтоожо байна.

Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Найданов сабшалан дээрэ хүдэлмэрилжэ байна. Энэ нүхэр Химнэ голһоо һубаг канава татажа, Шанаа нютагай буусануудые уһална.

Б. Ширеторов,
манай корреспондент.

Малшадай культурна ажабайдалһаа

„Малшадай үдэр“

Энэ жэлдэ Зэдын аймагай малшадай ажабайдалда ехэнүүд хубилалтанууд болоо. Хэдэн олон культбазанууд түрүүшынхеэ эмхидхэгдэжэ, тэндэ «малшадай үдэрнүүд» үнгэргэгдэдэг болонхой. Малшадай үдэрэй үнгэргэгдэхэдэ культбазануудта хүнүүд олоороо сугларжа, энэ үдэрые һайндэрэйхеэр, баяртай хүхюунээр үнгэргэнэ. Сүлөөтэй сагаа зохидоор үнгэргэхэ гэжэ эндэ сугларһан малшадта кинокартина ба уранһайханай самодеятельностиин концертнүүд харуулагдана.

Зэдын аймгүйсэдкомой культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд малшадай үдэрые шадаал һаа эмхитэй һайнаар, һонирхолтойгоор үнгэргэхые оролдоно. Мартын 20-ной үдэр Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Намаг гэжэ нютагтахи культбазада «малшадай үдэр» үнгэргэгдэхэ гэжэ хараалагдаһан байгаа. Намаг нютагта клуб шэнги уужам ехэ байрын үгы байбашье, колхозой правлени болон парторганизаци хараалһан хэмжээябуулгануудаа бултыень бэелүүлээ. Мартын 20-ной үглөөгүүр хүйтэншэг, огторгой үүлээр бүрхөөгдэнхэй байгаа һэн. Табадахи гүүртын малшад, урдаиайхидаал адли, эбтэй эетэйгээр хони хурьгадаа эдеэлүүлээд, хашаа хорёонуудаа шамдуухан сэбэрлэбэ. Тэдэнэр хирэ хирэ болоод лэ Петропавловка тосхонһоо наашаа зурыһан харгы руу шэртэн хаража, айлшадай ерэхые хүлеэн ядажа байгаа бэлэй. Уданшьегүй Намагай культбазада хонишод, һаалишад болон малажал дээрэ хүдэлдэг бусад хүдэлмэрилэгшэд сугларжа эхилбэ.

Үглөөнэй 10 час багта аймгүйсэдкомой культурын таһагай автомашина «Счастливый финиш» гэжэ кинокартина асарба. Мүн энэ машинаар аймагай Культурын байшангай хэдэн хүдэлмэрилэгшэд ерэлсээ. Уданшьегүй нүүдэл худалдаа наймаатай автомашина хүрэжэ ерэбэ.

Киномеханик ерэмсээрээ аппаратураяа тодхожо захалаа. Энэ үедэ гүүртые даагшын гэртэ «кукуруза тухай» лекци бурят-монгол хэлэн дээрэ уншагдажа байба. Максим Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Галина Тубельская түрүү малшадта зорюулагдаһан «Молниин» ээлжээтэ номер гаргаба.

Кукуруза тухай лекци шагнагшадые ехэтэ һонирхуулаа. Колхозникууд энэ культурые өөһэдөө таридаг боложо, орооһо таряанай суглуулбариие ехэдхэхэ, малдаа шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ тухай хэлсэхэ зуураа, кукурузын агротехникэ, мүн хаана тарибал энэ культура иланганая ехэ ургаса үгэхэб гэжэ халуунаар зүбшэн хэлсэбэд. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэл 300 гаран гектар кукуруза тарихаа түсэбтэй. Тиихэдэ гектар бүриһөө 300 центнер орооһо болон набша ногоо абаха гэжэ колхозникууд хамтынгаа суглаан дээрэ шиидэһэн байгаа.

—Хэрбээ манай колхоз түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор гектар бүриһөө 300 центнер ургаса абаа һаа, орооһоной валовой суглуулбариие нилээд ехэдхэхэ, малдаа бүхэли жэл соо элюулхэ шэмэтэ тэжээлтэй болохо байнабди,—гэжэ хонишон Цырендулма Бадмаева болон бусад хэлэбэ.

Лекциин һүүлээр колхозникууд «Молниин» хажууда сугларжа, толилогдоһон бэшэгүүд болон показательнуудые хараба, мүн өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэбэ.

—Валя Камышевагай хүдэлмэри тухай бэшэлтэй байгаа. Валя манай эндэ оройдоо хоёр һарын туршада ажаллажа байна. Городһоо комсомолой путёвкоор ерэһэн юм. Мүнөө Валя даажа абаһан хурьгадаа һайнаар харууһална,—гэлсэнэд.

Зарим хүнүүд нүүдэл наймаатай автомашинын хажууда сугларанхай, хэрэгтэй юумэеэ абана. Нүүдэл наймаанай ассортиментдэ эд бараан элбэг, костюм, самоварнууд, эмалированно амһартанууд болон бусад юумэ дуран соогоо абахаар бии. Тэрэ үдэр эндэ 6 мянган түхэригэй эд бараан наймаалагдаа.

Колхозникууд энэ жэлдэ мүнгөөр баян. Зарим колхозникууд ажалта үдэртөө 7—8 мянган түхэриг абаһан байха юм. Тиимэһээ, эндэхи малшад клиёнко, тюль, комод, гардероб болон бусад товарнуудые элбэгээр асархые худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдһөө эринэ. Зэдын аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд малшадай эрилтые һайнаар хангажа үшөөл шаданагүй гэхэ хэрэгтэй.

Удаань «Счастливый финиш» гэһэн кинокартина харуулагдаба. Кинофильмын урда тээ хүдөө ажахын техникэ тухай журнал харуулагдаа. Сеансын эхилхын урда аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Игнатович һүүлэй үедэ хэблэлһээ гараһан хүдөө ажахын литература тухай хөөрэжэ үгөө.

«Малшадай үдэр» һонирхолтойгоор, удха түгэлдэрөөр үнгэрөө. Гүүртэ болон отарануудай малшад сүлөөтэй сагаа зохидоор үнгэргэһэндөө сэдьхэлээ ханажа, саашадаа иимэ хэмжээ-ябуулгануудые улам һонирхолтойгоор бэелүүлжэ байхые колхозой правлени болон парторганизацида хүсэбэ.

Д. Хилтухин.

Библиотекэ эмхидхэбэ

аяхан Улан-Удын пристаниин торын байшан соо судна заһабаын заводой партийна библиотекэ идхэгдэбэ.

Тус библиотекэдэ 8 мянга гаран уранһайханай, политическэ, ническэ болон бусад литература, газетэ, журналнууд бии.

Библиотекые үйлэдбэридэ дүтэ эмхидхэхэдэ олоной дунда ном тараалгые һайжаруулха арга олгоно. Мүнөө хүдэлмэришэд библиотекэһээ номуудые олоор абажа уншадаг болоо. Богонихон болзор соо библиотекын уншагшадай тоо 200 гаран хүн болоһон байна. Библиотекые даагшаар пристаниин үнинэй хүдэлмэрилэгшэ, коммунистка Ф. Мордеева томилогдонхой. Нүхэр Мордеева даалгагдаһан уялгадаа һайнаар хандана. Үдэрэй эдеэлэлгын үедэ нүхэр Мордеева цехүүдээр ябажа, номуудые тараадаг байна.

Д. Балданов.

Нүүдэл наймаа юундэ эмхидхэнэгүйб?

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Малые гээлтэ, хоролтодо оруулангүй, тобир тарганаар ондо оруулха гээшэ малшадай эгээн харюусалгатай уялга мүн. Тиимэһээ малшад энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула ехэхэн оролдолго гаргана.

Гэхэтэй хамта, малшадай ажабайдалые һайжаруулхын тула тэдэнэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулагдаха, мүн хэрэгтэй эд бараагаар тэдэнэр саг соогоо таһалгаряагүйгөөр хангагдажа байха ёһотой.

Гэбэшье, Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой правлени холын гүүртэ, отара, фермэнүүдтэ хүдэлмэрилдэг колхозникуудые эд бараагаар хангахын тула анхаралаа табинагүй. Малшадай дунда нүүдэл наймаан оройдоо эмхидхэгдэнэгүй. Тиимэһээ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой малшад хэрэгтэй эд бараагаа худалдан абахын тула хэдэн километртэ байдаг магазинуудта ошожо, хүдэлмэриһөө һаатаха баатай болоно.

Д. Цыренов.

е сэхэ сэбэр болгохо байна» гэ-
Ленин хэлээ һэн (Зохёолнуудай
охи том, 194-дэхи нюур).
ашиныи хүсэ ашагладаг томо
устри социализмын материальна
һэ һууринь болоно гэһэн Лени-
заабариие хүтэлбэри болгон,
мунистическэ партимнай ороноо
алистическэ ёһоор индустри-
ха, хүндэ промышленностиие бу-
ехээр хүгжөөхэ хараа бодол ба-
алһан байна. Тиимэ политика
үүлбэл, экономическа талаараа
даһан байдал, ороноо бата
амтайгаар хамгаалха арга, хү-
жахыгаа социалистическэ ёһоор
дхэн байгуулха материальна
ала зүйлнүүдые Советскэ Союзда
ажа шадаха байгаа.
эжэ үмсын ажалтай таряашадай
ые хамтаараа эрхилэгдэхэ то-
худөө ажахы болгохоор хараал-
кооперативна түсэбөө Ленин баг-
зохёогоо һэн. Кооперации хадаа
ализмын замда таряашадай
о тон юрын ба олониитын шада-
, үнэхөөрөө боломжотой зам мүн
Ленин харадаг байба.
оциализм байгуулха тухай ленин-
һургаалаар зэбсэгжэһэн советскэ
Ленинэй агуу ехэ хэрэгые үр-
мүүлэгшэ И. В. Сталин түрүү-
Коммунистическэ партиин хү-
өөрөөр ябажа, ороноо индустри-
ха хэрэг амжалтатайгаар бэе-
һэн, город деревни хоёрой хоо-
охи үйлэдбэриин харилсаа хол-
бэхижүүлһэн, колхозуудые эм-
гдэнь таряашадта али бүхы
хүргэһэн байна. 1929 ондо, кол-
о хүдэлөөнэй хаа хаанагүй дэл-
байха үедэ, Коммунистическэ
иин уряагаар манай ороной хү-
эрншэн анги өөһэдынгөө 25 мян-
эрхим түлөөлэгшэдые хүдөө ню-
гуудта хүдэлмэрилхын тула эль-
юм. Тэдэнэр колхозуудые эм-
хэрэгтэнь, анги болохо нюдарган баяшуулые усадхаха политика бэелүүлгэдэнь таряашадта ехээр туһалһан байгаа.

Колхозно байгуулалтын илахатай хамта, мүлжэгшэ һүүлшын анги болохо нюдарган баяшуулай усадхагдахатай хамта—Советскэ засагай социальна үндэһэ һууринь хүдөөдэ нилээд үргэдэһэн ба батажаһан, тиигээд бүхы колхозно таряашад пролетариадай диктатурын хүдөө нютагуудтахи түшэг тулгууринь болоһон байна.

Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын, политическэ талаарнь бэхижүүлхын тула 1933 ондо МТС-үүдтэ политотделнүүд тогтоогдоһон юм. Партийно-политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин ехэ дүй дүршэлтэй 17 мянган хүдэлмэрилэгшэдөө партимнай политотделнүүдтэ хүдэлмэрилхынь тула эльгээһэн байгаа.

Хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан угаа ехэ хүсэн болон мандаа, тэрээндэ түшэглэн Коммунистическэ партимнай советскэ арадые социализмын илалтада асараа. Хүдэлмэришэн анги колхозно таряашад хоёрой холбоо барисаан социализмын үедэ тэдэнэй хоорондын хани барисаан, советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлэй эшэ нүхэсэл, Советскэ гүрэнэй түгэлдэр хүсэтэй ба илагдашагүй байлгын уг үндэһэн болон хүгжөө.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн хадаа хүдэлмэришэд таряашад хоёрой хоорондын холбоо барисаанай бата бэхиие шалгаһан ехэ шалгалта болоо. Немецко-фашистска шунахайнар Советскэ Союзда эсэргүү хорото добтолго хэхээр һанаашалхадаа, хүдэлмэришэн анги ба колхозно таряашадые хоорондонь эб эегүй болгохо, советскэ зоной моральна тогтууриие һуларуулха мэтээр бэлэхэн илалта туйлаха гэжэ багсааһан байгаа. Тэдэ бодомжонуудынь хубхай хооһон һанаашалганууд болоод хосороо һэн. Манай Эхэ орондо ехэ аюулай тохёолдоод байхадань, бүхы советскэ арад бүри нягтаар эмхидэжэ, Эсэгэ ороноо хамгаалхын түлөө илалта түгэс, нангин дайнда жагсан бодоо бэлэй.

* * *

Дайнай хойтохи жэлнүүдтэ советскэ арад ажалай ехэ баатаршалга гаргажа, богонихон болзор соо ажахыгаа һэргээн бодхоогоод, социалистическэ экономико ба культураяа хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлаа. Советскэ Союзай Коммунистическэ парти өөрынгөө бүхы түүхэ соо, дайнай хойто тээхи үедэшье хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай холбоо барисаа бэхижүүлхэ тухай ленинскэ заабаринуудые хүтэлбэри болгоо, энэ холбоо барисаан—политикымнай ангиин үндэһэ һуури мүн гэжэ харадаг байгаа.

Хүндэ индустриие бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ тухай, ороноо электрын гэрэлээр яларуулха тухай агуу ехэ Ленинэй һургаалые Коммунистическэ партимнай хэлбэришэгүйгөөр сахин баримталдаг Советскэ арад хүндэ индустрияа хүгжөөхэ хэрэгтэ дайнай хойто тээ шэнэ амжалта туйлаа. 1954 ондо хүндэ промышленностиин бүтээн гаргаһан зүйлнүүдэй хэмжээн 1940 онойхиһоо 3,5 дахин шахуу ехэ болоо. Хүндэ индустриие, тэрэнэй зүрхэн—машина бүтээдэг үйлэдбэриие булюу ехээр хүгжөөхэ зорилго Коммунистическэ партиин генеральна хараа шугам болоно.

Хүндэ промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэхи амжалтануудаа үндэһэ болгон, Коммунистическэ партимнай хүдөө ажахын эрид ехэ дэбжэлтэ эмхидхэжэ байна. Хүдөө ажахынгаа бүхы һалбаринуудые бүри ехээр хүгжөөхын түлөө тэмсэхэ дэлгэрэнгы программа КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолнууд соо, Парти болон Правительствын ондоо шиидхэбэринүүд соо үгтэнхэй. Парти, Правительствомнай ниитын ажахы хүгжөөхэ хэрэгтэ колхозникуудые бүри жүдхэмжэтэй болгохо хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаба. Социалистическэ городой зүгһөө хүдөө ажахые эрхим зэргын техникээр хангана. 1954 он дотор манай ороной таряалан дээрэ 1.260 мянган тракторнууд, 326 мянган комбайнууд, ашаанай 370 мянган машинанууд ба хүдөө ажахын бусад олон орёо нарин техникэ хүдэлмэрилөө.

Жэл бүри 10 миллиард пүүдһээ доошо бэшэ орооһо таряа ургуулжа абаха, малажалай ашаг шэмэ абалгые хоёр дахинһаа үлүүгээр нэмээхэ хэрэг ойрын 5 — 6 жэл соо туйлаха зорилго КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум табиһан байна. Энэ Пленумэй зааһанай ёһоор, тус зорилгые шиидхэхын тула: шэнээр элдүүрилэгдэһэн газарта тарилга хэгдэхэ талмайе 1956 ондо 28—30 миллион гектар болгохо, ургаса хуряалгын үедэ гээлтэ хоролто гаргалгые хороохо, бүхы талмай дээрэһээ бүри ехэ ургаса абадаг болохо, кукурузын тарилга нилээд үргэдхэхэ шухала.

Социалистическэ гүрэнэй зүгһөө колхозуудые хүтэлбэрилхэ гол газарнууд бологшо машинно-тракторна станцинууд хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэ угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой байна. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй урда тээ, — зундаа хүдэлмэрилхын тула колхозуудай томилһон сезонно хүдэлмэрилэгшэд МТС-үүдтэ ажалладаг байгаа. Трактористнуудай, машинистнуудай ба ондоошье мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй саг үргэлжын кадрнууд мүнөө МТС-үүдтэ бии болгогдоо. Тэндэ 2 миллион шахуу хүн хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр хүдөө ажахыдахи баян техникые эгээн ехэ бүтээсэтэйгээр ашаглаха ябадал хангаха ёһотой.

Хүдэлмэришэн анги шадамар бэрхэ хүдэлмэришэдөө, мэргэжэлтэдээ эльгээжэ, шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха хэрэгтэнь таряашадта ехэ туһа хүргэнэ. Энэ туһаламжань хүдэлмэришэн анги колхозно таряашад хоёрой бата холбоо барисаанай гайхамшаг хүсые үшөө дахин харуулба гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум тэмдэглэһэн байна.

МТС-үүд, совхозууд, колхозууд социалистическэ томо үйлэдбэринүүд болонхой. Тэдэниие хүтэлбэрилхын тулада шадамар бэрхэ агрономуудай, зоотехнигүүдэй, инженернүүдэй, механигуудай саг үргэлжын кадрнууд хэрэгтэй. Һүүлэй жэлнүүдтэ социалистическэ городнай хүдөө нютагуудта олон кадрнуудые үгэжэ, ехэхэн туһаламжа үзүүлээ. 1954 ондо 120 мянган агрономууд ба зоотехнигүүд, хэдэн мянган инженернүүд ба технигүүд колхозно үйлэдбэридэ хабаадаа.

Колхозой түрүүлэгшэ колхозно үйлэдбэриие хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо үүргэ дүүргэхэ байна. Колхозуудые ойрын сагта эрхим һайн түрүүлэгшэнэртэй болгохын тулада, хүдэлмэришэн анги баһа дахинаа туһаламжа үзүүлжэ, өөһэдынгөө дундаһаа шадабаритай, эрхим хүнүүдые томилоо. Тэдэнэр харюусалгаяа бүрин мэдэржэ, хүдөө ажахые хүгжөөхын тулада шадамар бэрхээр, оролдосотойгоор ажаллажа байна. Колхозуудта хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болохо 30 мянгаһаа үсөөн бэшэ, дүршэлтэй шадамар хүнүүдые партиина, советскэ, ажахын ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа—1955 оной июль болотор һайн дураар шэлэн олохо ба эльгээхэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоогоо. Хүдөө нютагуудта иимэ олон хүдэлмэрилэгшэдые эльгээлгэ хадаа хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ партиин зүгһөө анхарал оролдолго гаргадагай эли тодо шэнэ гэршэ болоно.

Хаанта засагта, помещигүүдтэ ба буржуазида эсэргүү революционно шанга тэмсэлэй үедэ, Эхэ ороноо социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хүгжөөхэ хүдэлмэри хэжэ байха үедэ хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой бата холбоо барисаан бүрилдэһэн, ургаһан ба бэхижэһэн байна. Ленинэй захяануудта үнэн байдаг Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хүдэлмэришэд, таряашадай тон шухала эрилтэнүүдтэ харюусаха политика бэелүүлдэг, манай Эхэ ороной хүсэ шадалай ба илагдашагүйн эшэ үндэһэн, коммунизмын түгэс илалта мандуулха арга нүхэсэл бологшо хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай холбоо барисаае бүхы аргаар бэхижүүлдэг байна.

Советскэ Союзай түүхэтэ дүй дүршэлөөр шалгагдаһан хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан тухай ленинскэ принцип хадаа капиталистическэ оронуудтахи коммунистическэ партинуудай революционно тэмсэлдэ, Европын ба Азиин арадай демократиин оронуудтахи социалистическэ байгуулалтада угаа ехэ удхашанартай.

Хүдэлмэришэд, таряашадай холбоо барисаан хадаа мүлжэгшэдэй зонхилолгые үгы хэжэ, коммунистическэ үнэн зүб принципүүдые үндэһэ болгоһон шэнэ общество байгуулжа шадаха олониитын агууехэ хүсэн мүн гэжэ бүхы дэлхэйн ажалшад улам улам ехээр ойлгон мэдэржэ байнхай.

Б. БАГЛИКОВ, түүхын наукануудай кандидат, доцент.

Һурагшадай уран гараар

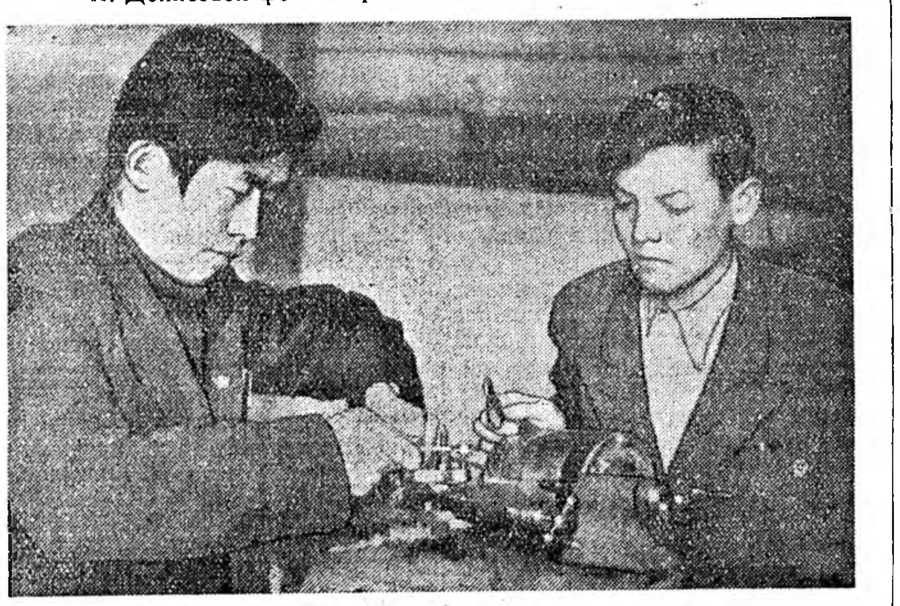
Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, манай оронойн бүхы һургуулинуудта политехническэ һуралсал үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар Хэжэнгын дунда һургуулида физикын кружок эмхидхэгдэһэн байгаа. Тус һургуулиин физикын багша нүхэр В. В. Балханов энэ кружогой хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоһон юм. Һургуулиин физикын кабинедтэ токарна станогһоо эхилээд бусад хэрэгсэлнүүд бии.

Кружогой гэшүүд мүнөө үедэ электро-түхеэрэлгэтэй колхозно тосхоной бишыхан макет уралан хэжэ байна. Тэрэ «тосхонойнь» гэр бүридэ электрын гэрэл носохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Кружогой гэшүүд багша нүхэр В. В. Балхановтайгаа хамта колхозно тосхоной македые зүбшэн хэлсэжэ байна. 2. Пионерка Лилия Алексеева «тосхоной» электролиниин столбнуудые һуулгаха нүхэнүүдые үрэмдэжэ байна. 3. Физикын кабинедэй лаборант Д. С. Базаров кружогой гэшүүн Саша Матвеевые токарна хэрэгтэ һургажа байна.

И. Денисовэй фото-очерк.

Тобшо һонинууд

★ **Баргажанай булган Хэжэнгэдэ үсхэбэрилэгдэхэнь.** Байгша оной мартын 26-да Баргажанһаа хэдэн булган амидыгаар асарагдажа, Хэжэнгын аймагай Кульхисоон гэжэ нютагта табигдаба.

★ **Түрүүшүүлэй зэргэдэ.** Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Николай Гаврилович Коровин һаяхан 80 наһа хүрэбэ. Эды үндэр наһатай болобошье нүхэр Коровин колхозойнгоо ниитын ажалда хабаадалсаһаар. Тэрэ үнгэрэгшэ жэлдэ 350 ажалта үдэр олоо.

Агын һонинууд

„Хонишодой үдэр"

Партиин окружкомой бюрогой тогтоолоор, колхозуудта «хонишодой үдэр» февраль һараһаа үнгэргэгдэжэ эхилээ. Жэшээнь, Дульдиргын районой Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо мартын 11-дэ болоһон «хонишодой үдэртэ» 20 гаран хонишод суглараба. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол тухай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Д. Д. Яхунаевай элидхэлые тэндэ суглларагшад ехэ һонирхожо шагнаба. Удаань бригадир Э. Б. Цыренжапов хонишодой дундахи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд тухай үгэ хэлээ. Мүрысөөндэ түрүү һууриие эзэлһэн эрхим хонишон, облсоведэй депутат нүхэр Намгар Лубсановада радиоприёмник шан үгтэбэ. Мүн энэ үдэр концерт ба кино харуулагдаһан байна.

Хонишодой үдэр һара бүри үнгэргэгдэхэ юм.

Научно-атеистическэ конференци

Һаяхан Агын МТС-эй клуб соо научно-атеистическэ конференци болобо. Эндэ зуугаад механизаторнууд сугларaa. Агын дунда һургуулиин багша нүхэр Жалсараев «Эрдэм ба шажан» гэһэн темээр элидхэл эндэ хэлэбэ. МТС-эй главна инженер нүхэр Горчаков «Газар дэлхэйн бүридэл тухай», МТС-эй хүдэлмэришэн Людофа «һара наранай хиртэлгэ», комбайнёр Д. Д. Цыбиков «Шажанай хархис удхашанар тухай» хөөрэжэ үгэбэ. Конференци ехэ һонирхолтойгоор үнгэржэ, хэдэн олон асуудалнуудта тодорхой харюунууд үгтөө.

Гүрэндэ тушааһан нооһонойнгоо түлөө

1954 ондо Могойтын районой колхозууд гүрэндөө хэдэн зуугаад центнер нооһо худалдажа, автомашинануудые абаһан байна. Сталинай ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд «ЗИС-5» гэжэ хоёр хоёр автомашина, мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхоз нүүдэл электростанци ба «ОС-1» гэжэ таряа сэбэрлэдэг машина абаа.

Мүн энэ районой Зугаалайн сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр Бальжинима Нимаев өөртөө «ЗИМ» гэжэ хүнгэн автомашина 40 мянган түхэригөөр худалдажа абаба.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшадые шагналга

1954 ондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан округой түрүү колхозууд ба колхознигууд выставкын Главна комитедээр шагнагдаба. Могойтын районой Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 1-дэхи шатын дипломоор, 3 колхоз 2-дохи шатын дипломоор шагнагдаба. Мүн ехэ алтан медаляар 1 хүн (Б. Н. Мажиев), бага алтан медаляар 2 хүн, ехэ мүнгэн медаляар 9 хүн, бага мүнгэн медаляар 15 хүн, мотоциклээр—1 хүн, радиоприёмнигоор—2 хүн, оёдолой машинаар—2 хүн, гарай часаар—4 хүн, велосипедээр—1 хүн шагнагдаба.

Мүн пионернүүдэй Агын окружной байшангай дэргэдэхи юнадуудай кружок радиоприёмнигоор шагнагдаба.

Б. Дамдинжапов.

Азиин ба Африкын оронуудай конференци

БАНДУНГ, апрелиин 18. (**ТАСС-эй тусхай корр.**). Бандунг гэжэ индонезийскэ городто Азиин ба Африкын оронуудай конференци мүнөө үглөөгүүр нээгдээ. Азиин ба Африкын 29 ороной правительствонуудай 340 шахуу делегат конференцидэ ерээ. Олонхи делегацинуудые премьер-министрнүүд гү, али гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд толгойлно.

Индонезиин Республикын президент ба вице-президент, индонезийскэ правительствын гэшүүд, индонезийскэ парламентын түрүүлэгшэ, Джакартада байдаг дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор, хэблэлэй түлөөлэгшэд конференциие нээлгэ дээрэ байлсаа.

Индонезиин Республикын президент Сукарно конференциие нээгээ. Сукарно үгэ хэлэхэдээ энэ конференциин түүхэтэ удхашанартай байһыень онсо тэмдэглээ. Азиин арадууд хэдэн олон зуун жэлэй турша соо эгээн лэ ехээр доромжолуулан ядаржа байһан арадууд байһан юм гэжэ тэрэ һануулаа. «Маниие тоодоггүй байгаа, манай Азиин арадуудай хэрэгүүдээр бусад шунахай этэгээдүүд шиидхэбэри гаргадаг һэн. Бидэнэр доромжолуулдаг ба үгытэй ядуугаар ажаһуудаг байгаабди» гэжэ тэрэ хэлээ. «Һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо тон ехэ хубилалтанууд болоо. Арадууд ба оронууд хэтэ үеынгөө нойрһоо һэреэ. Тэдэнэр намдуу аалин байхаяа болижо, дэлхэй дээрэ эдэбхитэй тэмсэл хэдэг болоо. Хоёр түбиин хүн зоной дабагдашагүй хүсэн булаглан гараа. Бүхы дэлхэйн психическэ, духовно ба политическэ шэнжэ түхэл хубилаа. Энэ хубилалта үшөө дүүрээдүй байна. Бүхы дэлхэй дээрэ хаа хаанагүй шэнэ эрхэ байдал тохёолдоод, шэнэ ойлгомжонууд, шэнэ асуудалнууд ба шэнэ үзэл суртал бии боложо байна. Газар дэлхэй дээрэ национальна һэргэн бадаралгын хүдэлөөн ехээр боложо, дэлхэйе һайн юумэ тээшэ шэнэдхэн хубилгажа байна» гэжэ Сукарно мэдүүлээ.

Конференцидэ хабаадалсажа байһан оронууд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые аршалан хамгаалхые ба бэхижүүлхые бултадаа нэгэн адляар хүсэнэ гэжэ Индонезиин президент тэмдэглээ.

«Бидэнэр колониализмые һайнаар мэдэнэбди. Тэрэнэй ямар ехэ хомхой хобдог байһыень бидэнэр бэеэрээ үзөөбди. Хүн зондо колониализмын ямар ехэ хоро хүргэдэг байһыень, ямар ехэ үгырэл ядаралда хүргэдэг, ямар муу хойшолонгуудай гарадаг байһыень бидэнэр хараһан байнабди. Гэбэшье, түүхын зайлашагүй хүгжэлтэһөө уламжалан колониализм дурта дурагүйгөөр сухариха баатай болоно. Минии арад, мүн Азиин ба Африкын олон оронуудай арадууд эдэ бүгэдые бэе дээрээ үзэһэн байна.

Манай оронуудай бүхы хубинууд үргэлжэдөө сүлөөлэгдөөд байна гэжэ хэлэжэ шадахагүй байнабди. Зарим районуудта баалалтын ажал хэжэл байһаар. Азиин ба Африкын зарим районуудай түлөөлэгшэд эндэ ерээгүй байна. Тэндэхи хүн зон дарлуулжа мүлжүүлжэ байһан зангаараа.. .«Колониализм үгы болоо» гэжэ бидэнэртэ хододоо хэлэдэг байна. Энээгээрнь бэеэ мэхэлүүлжэ, һанаагаа амаруулхагүйбди. Колониализм үгы болоогүй гэжэ бии таанарта хэлэхэ байнаб. Азиин ба Африкын тон ехэ районой үшөө эрхэ сүлөөгүй байһаар байтар колониализм үгы болоо гэжэ хэлэжэ шадаха аалди?» гээд Сукарно саашань хэлээ.

Дайнай аюул тухай тогтохо зуураа, дайн хадаа бүхы хүн түрэлтэндэ аймшагтай ехэ гасалан зоболон үзүүлхэ ехэ хохидолдо орон, Азиин ба Африкын олон оронуудай дайлан абаһан бэеэ даанхай байдалдань гай түбэг ушаруулха байна гэжэ Сукарно онсо тэмдэглээ.

«Эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байһан Азиин ба Африкын бүхы оюун бодолой, моральна ба политическэ хүсэнүүдые элсүүлэн эмхидхэхые», мүн «бидэнэр эб найрамдалые хүсэнэбди, дайн байлдаае хүсэнэгүйбди, эб найрамдалые бэхижүүлхын тулада бидэнэр бүхы юумэеэ хододоо хэрэглэхэбди» гэжэ харуулхыень конференцидэ хабаадагшадые Индонезиин президент уряалаа.

Конференциин хүдэлмэриин урагшатай байхыень үгынгөө түгэсхэлдэ Сукарно хүсэһэн байна.

Удаань конференциин түрүүлэгшые һунгалга болоо. Египедэй премьер-министр Насерэй дурадхалаар Индонезиин премьер-министр Састроамиджойо конференциин түрүүлэгшээр нэгэн дуугаар һунгагдаа. Насерэй дурадхалые Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай дэмжэһэн байгаа.

Конференциин түрүүлэгшээр һунгагдаһантайгаа дашарамдуулагдан Састроамиджойо үгэ хэлээ. Тиихэдээ, уласхоорондын байдалай ехэ түгшүүрилдэ ороод, дэлхэйн һандаралта дайнай аюулай тохёолдоод байһан ябадал Азиин ба Африкын оронуудай конференциие зарлаха гол шалтагаан болоһон байна гэжэ тэрэ онсо тэмдэглээ.

Азиин ба Африкын арадуудай эб найрамдалые хүсэдэг байһан тухай мэдүүлхэ зуураа, уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулхын, «айха ба һэжэглэхэ» ябадалһаа хүн түрэлтэниие сүлөөлхын тулада али бүхы хэмжээнүүдые абахыень делегадуудые Индонезиин премьер-министр уряалаа. «Энээниие бэелүүлхэ шухала услови хадаа политическэ, социальна гү, али шажанай үзэл бодолһоо дулдыдангүйгөөр бэе бэеынгээ национальна бэеэ даанхай байдалые ба территориальна бүрин бүтэн байлгые хүндэлэлсэхэ, ээрхэг түримхэй ябадалые эсэргүүсэн буруушааха, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, тэгшэ эрхэтэй ба бэе бэедээ ашагтай туһатай байха принципүүдтэ үндэһэлэн хүршэ ёһоной харилсаануудые байгуулхаар бэлэй ба батаар шиидэнги байлга болоно» гэжэ Састроамиджойо мэдүүлээ.

Конференциин зорилгонууд тухай хэлэхэ зуураа, Азиин ба Африкын оронуудай хоорондохи харилсаа ажаллалгые, мүн тэдэнэй хоорондо тогтоогдоһон хани халуун хүршэ ёһоной харилсаануудые үргэдхэхэ шухала. «Минии һанамжын ёһоор уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилдэ хүргэдэг арсалдаануудай гарадаг эшэ үндэһэнүүдые усадхаха зам ба аргануудые хамтараа олохын тулада бидэнэр оролдолго гаргаха ёһотой болонобди. Гадна, ямар нэгэн шалтагаанаар Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида үшөө орожо шадаагүй байһан Азиин ба Африкын тэдэ оронуудые тус организацида оруулха асуудалые гуримшуулха оролдохо зорилго бидэнэй урда табигдана» гэжэ Састроамиджойо онсо тэмдэглээ.

Удаань Састроамиджойо иигэжэ хэлээ: «Түгшүүрилэй мүнөөнэй гол шалтагаануудай нэгэн хадаа колониализм мүн болоно. Хуушанай түшуур бологшо колониализмһаа Азиин ба Африка хэдэн зуун жэлэй турша соо ядарһан байна. Энэ асуудалда бидэнэр тусгаар анхарал хандуулха зэргэтэйбди. Колониализм хуушаржа үгы болоһон юумэн гээшэ гэжэ хүн түрэлтэнэй нилээд ехэ хубинь тооложошье магад, гэбэшье үнэндөө колониализм мүнөөшье бии зангаараа.

«Түгшүүрилэй бусад шухала эшэ үндэһэнүүдэй нэгэн хадаа колониализмһаа гадна расизм мүн болоно. Ходоодоошье бэшэ һаа, зарим үедэ расизм хадаа колониализмын нэгэ үзэгдэлынь болодог байна. Энэ хадаа эзэрхэгшэ бүлэгүүд бусадһаа үлүү һайн юм гэһэн мэдэрэлдэ дэһэлнэ. Гэбэшье, хүнэй үнгэ шарайн илгаануулта үндэһэлэн нациинуудые газаашалга хүнэй гол эрхэнүүдтэ ба бүхы хүнүүдэй тэгшэ эрхэтэй байха ябадалда тааралдахагүй байна. Эдэ эрхэнүүд Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставта тон зүбөөр тодорхойлогдоһон байһан юм. Расизмын асуудалые али бүхы талаһаань зүбшэн хэлсэлгэ өөрынгөө минай уялга гэжэ энэ конференци тоолохо байһанда би этигэнэб».

Азиин ба Африкын оронуудай «экономическа талаараа бэеэ даанхай байдалтай болохо» ябадалай бэрхэшээлнүүдэй тохёолдодог тухай тэмдэглэхэ зуураа, «бэе бэеһээ һуралсаал абахын, бэе бэедээ туһалхын тус райондо худалдаа наймаа үргэдхэхэ замые ба аргануудые олохын, мүн экономическа талаараа бэеэ даанхай болохын» тулада районуудай хоорондохи экономическа харилсан ажаллалгые һайжаруулхые Састроамиджойо уряалаа.

Састроамиджойогой үгэ хэлэлгэ конференци нээлгын ёһолол дүүргэбэ байна. Һүүлээрнь конференцидэ хабаадагшад заседаниияа хаамалаар үргэлжэлүүлһэн байна.

КНР-эй худалдаа наймаанай делегаци Японидо ошоод байна

ШАНХАЙ, апрелиин 17. (ТАСС). Японско радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Японии гадаадын худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр Исибаси КНР-эй худалдаа наймаанай делегациин хүтэлбэрилэгшэ Лэй Жэнь-минь гэгшэтэй апрелиин 15-да хөөрэлдэһэн байна. Энэ хадаа Хитадай худалдаа наймаанай хүтэлбэрилэгшын Японии министрнүүдэй кабинедэй гэшүүнтэй түрүүшын уулзалга болоно гэжэ мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Хөөрэлдөөнэй үедэ Лэй Жэнь-минь иигэжэ мэдүүлээ: Хитадай Арадай Республика хадаа барилгын материалнуудые болон үргэн хэрэглэлэй эд бараа Японоһоо ехээр худалдан абахаар бэлэн байна.

Японии эд бараа Хитадта ехээр худалдахые ба хоёр орондо худалдаа наймаанай түлөөлэлгын газарнуудые байгуулхые хүсэжэ байһан тухай тэрэ мэдүүлээ.

Лэй Жэнь-миндэ харюусахадаа Исибаси иигэжэ заагаа: Японско правительство хадаа «Хитадтай худалдаа наймаа шадаал һаа хүгжөөхые» хүсэнэ. Тиихэ зуураа, мүнөө үедэ «уласхоорондын байдалай б... хэтэй байһан дээрэһээ КНР-эй түлөөлэгшэдэй ба Японско энгэй ф... мэнүүдэй хоорондо баталагдаһан ... далдаа наймаанай хэлсээнтэй да... рамдуулан, ямар нэгэн найдуул... үгэжэ шадахагүй байнабди гэжэ т... рэ тэмдэглээ.

„Принцесса Кашмира" гэжэ самолёдой гэмтэһэн тушаа „Эйр Индиа интернейшл" гэжэ индийскэ авиакомпаниин мэдүүлгэ

ЛОНДОН, апрелиин 18. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Эйр Индиа интернейшнл» гэжэ индийскэ авиакомпаниин мэдүүлгэ толилогдоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: Урда Хитадай далай дээрэ апрелиин 11-дэ гэмтэн унаһан «Принцесса Кашмира» самолёдой экипажһаа амиды үлэһэн гурбан гэшүүнэй һанамжын ёһоор «тэһэрэлгэ ба гал шаталгаһаа уламжалан тохёолдоһон гэмтэлгэ самолёдой байгууламжада хамаагүй, ондоо шалтагаанһаа болоһон байна».

Мэдүүлгэ соо иигэжэ заагдана: «Амиды үлэгшэдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, самолёдой Натуна арал шадар 18.000 фут дээгүүр гэмгүй һайнаар ниидэжэ ябатарнь бүдэхи абяатай тэһэрэлгэ болоод, сагаан утаан кабина руунь орожо эхилһэн байна.

Багажна отделени соохи гал аюулһаа хамгаалха бүхы түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэһэн, огнетушительнууд бэлэдхэгдэһэн байбашье тэрээнһээ үрэ гараагүй. Тиигээд, самолёдой баруун далида ехээр гал аһаа. Тэрэ үедэнь самолёт дотор, мүн пило... кабина соо утаан дүүрэһэн байна.

Мэдүүлгэ соо саашадаа иигэжэ ... лэгдэнэ: «Капитан Д. К. Джатар ... молёдоо уһан дээрэ дары түргэн ... һуулгаха гэжэ шиидэһэн байгаа. ... бэшье, баруун далиин ехээр ... тэһэн ба пилодой кабина соо ... най ороһон дээрэһээ юумэ хар... аргагүй болоһон дээрэһээ само... ехэ бэрхэтэй эрхэ байдалда б... байна.

Самолёт уһа сохижо унаад ... дороо шэнгэшэһэн байна».

Редакторай орл...
О. Г. ГОМБО...

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРТА

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—«Дочь ...» (10 ч. 30 м., 12 ч. 30 м., 14 ч. 30 ... 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 ... 22 ч. 30 м.).

БАРАЙ ДАБААНАЙ ХОРМОЙДО ХАБАР ЕРЭЭ

(Корреспондентын тэмдэглэл)

Баян-Улаан гэжэ ой модоор элбэг үндэр хадын зүүн урдахи бооригһоо эхилжэ үргэн тэгшэ сабшалангай газар нэмжынэ. Үбэлдөө сагаан саһан хүнжэлөөр хушаатай байһан тэрэ талын зарим газартань мүнөө уһан шалбааг болошонхой. Эндэхи нютагуудаар ябахада Барай дабаанай хормойдо хабарай урин дулаан сагай хүрэжэ ерэһэниинь бүришье элихэнээр мэдэгдэнэ. Мүнөө сабшалангай газарнууд дээрэ ябахада колхознигууд үбһэ ногооной баян ургаса абахын тулада илангаяа эдэ үдэрнүүдтэ хүсэ шадалаа гамнангүй, урматай зоригтойгоор ажаллажа байна.

Сабшалангай энэ үргэн тэгшэ газар Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой юм. Колхозой центр Бар тосхонһоо гаража, Тарбагата хадын баруун хойтохи кукуруза тариха хара парай поли хүрөөд, саашаа 4—5 километрын газарта ошоходомнай лом, хүрзэнүүдые барижархинхай табяад гарамгай наһанай хоёр үбгэд канавын уһа гаргажа байгаа һэн.

Бидэнэртэй ябалсаһан колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадир Дашибал Дамбаевич Дамбаев иигэжэ хөөрэнэ:

—Энэ хоёр үбгэжөөлнүүдэй уһалжа байгаа сабшалангай талмай 400 гаран гектар болодог юм. Энээнэй урда жэлнүүдтэ ган гасуур байжа мүртэй үбһэн эндэһээ абтадаггүй байгаа. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ энэ сабшалан дээрэ эртээнһээ хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэйбди. Ядахын сагта эндэхи һайн ногоотой газарһаа гектар бүриин 20—25 центнер хүрэтэр үбһэ абаха зорилго табигдана.

—Һайнаар уһалаад, харууһалгыень зүбөөр эмхидхээд байбал, энэ сабшаланһаа гектар бүриин 25 центнер үбһэ хуряажа болохо. Теэд, уһаар дутуу дээрэһээ биранагүй гээшэ бэзэбди,—гэжэ луговод Петр Иванович Лаптевай хэлэхэдэ:

—Петр Иванович, эгээл мүнөө үедэ сабшалангаа ядахын сагта 2 дахин уһалха аргатайбди,—гэжэ бригадир Дамбаев хэлэнэ.

...Үдэрэй сайлалганай үе боложо бишыхан түүдэбшэ гал носоогдобо. Дамба луговод тогоогоо үлгэхэ тагаан хэжэ байха зуураа һанаһанаа хөөрэжэ һууна:

—Талын Булагай сабшаланһаа эхилээд тракт харгын хоёр хажуугай газарые үтэгжүүлжэ, «амааранъ гаратар» жэл бүри уһалжа байгаа һаа, гектарай миин 25 центнер хуряахагүй, харин 80 центнер хүрэтэр үбһэ абажа болохо гээшэ. Сэлэнгын аймагай суута луговод нүхэр Батышев 60—70 центнер үбһэ га бүриһөө абахадаа хуурай талаһаа абаагүй, харин ажал хүдэлмэриин, оролдолгын хүсөөр туйлаа гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Петруха бидэ хоёрые энээнэй урда жэлнүүдтэ луговод болгожо табиһан байгаа һаань, альгаа дэлижэ һуухагүй, харин нилээд ехэ үбһэ абаха һэмди,—гээд хармаанһаа мүнгөөр гүйлгэһэн модон гааһа абажа амандаа зууна.

—Колхоздомнай тэжээл бэлэдхэлэй саг үргэлжын бригада байгаа һаань, жэлһээ жэлдэ үбһөөр дутажа һуухагүй, шэнэ ногооной гаратар бардам хүрэхэ тэжээлтэй һуудаг болохо бэшэ гүбди, — гэжэ Петр Иванович хэлэнэ.—Тиигэнгүй яаха зонбибди. Мүнөө жэлдэ 200 гектарта кукуруза тариха байнабди. Харгааһатын Адаг, Тарбагатын Эбэрэй полинуудта хэдэн зуугаад тэргэ наг шэбхэ зөөгдөөд байна. Эдэ полинууд уһаар уһалагдажа дүүрээ. Һаяын үдэрнүүдтэ эндэ түрүүшын борнойлго эхилхэмнай. Мүнөө дээрээ газарайнь хүрьһэн һайса һабхараагүй байна,—гэжэ бригадир Дамбаев харюусана.

Кукурузынгаа үрэһэ асараагүй байна гээшэ гүбди?—гэжэ үбгэн луговодой асуухада:—һая колхозоймнай шофёр 180-аад пүүд кукурузын үрэһэ Улан-Удэ городһоо асараа,—гэжэ Дамбаев харюусана.

Колхоздоо тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тушаа эдэ мэтын хэдэн олон шухала юумэнүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэжэ, сайлалгаа дүүргээд, үбгэжөөлнүүд ажалдаа гараба.

Барай Адаг гэжэ сабшалангай газарһаа зүүлжээ хэдэхэн километрын талада колхозой хониной фермын зунай байра, Талын Булаг гэжэ нютаг болодог юм. Зунай тэрэ байрануудай хажууда 500 хониной байха үбэлэй байрын барилгын модо сабшажа байһан 3 хүнүүд харагдана.

Мүн Талын Булагай сабшалангай уһалагдаһан таляан нуурнуудһаа зүүн хойшоо гаража, Харгааһатын Адагай хара парай полинууд дээрэ ябахадаа:—Кукуруза тариха полимнай энэ гээшэ. Наруули газарта аад, һайн хүрьһэтэй юм. Хойноһоо ерэһэн канаваар уһалагдадаг байха. Мүнөө энэ поли дээрэ таряанажалай хоёр бригадынхид наг шэбхэ гаргажа байна. Баруун гүбөөдэ тогтоһон хүр саһанай уһан асарагдажа һайтар хүрьһыень норгоо,—гэжэ замаймнай нүхэр Дамбаев бидэнэртээ тайлбарилжа үгэнэ.

Энэ жэлдэ кукуруза таригдаха полиһоо хойшолходо ехэ холошье бэшэ, колхозой нарин нооһотой хонидой үүлтэртэ фермэ харагдажа захална. Үдэшын наранай һүүдэрлэжэ байха үедэ үдэрэй бэлшээриһээ ерэһэн меринос хонид хурьгадаа энхэржэ, хашаануудай дэргэдэ сугларжа байба.

Дүтэлжэ ерэхэдэмнай фермын хажууда хониной байра барижа байһан дархашуул ажалаа һаяхан дүүргэжэ, зэр зэмсэгүүдээ иишэ тиишэнь ябталжа байба. Гашейн МТС-эй техник-барилгаша Михаил Лоскутников, МТС-эй барилгашад Базар Цыбикдоржиев, Будажап Бальжинимаев ба бусад үглөөдэрэйнгөө хүдэлмэриин түсэб зүбшэн хэлсэжэ байгаа һэн.

* * *

Ниитын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар тус колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид оролдолго хүсэеэ гаргажа байна гэжэ тэмдэглэмээр. Энэ бригадын бригадир, коммунист нүхэр Д. Д. Дамбаев иигэжэ мэдүүлнэ:

—Манай бригадын оролдолго миин хосорхогүй, үбһэ ногооной баян ургаса абахын түлөө бригадымнай бүхы гэшүүд шэн зоригтойгоор хүдэлжэ эхилэнхэй.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолоор зоригжоһон Булганинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд эдлүүриингээ газарые һайнаар ашаглажа, малажалай ашаг шэмэ абалгые эрид дээшэлүүлхын түлөө эршэтэ ажалаараа иигэжэ шэнэ хабарые угтажа байна.

Б. Дымбрылов.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-.., культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00434. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. 215..